

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Β' ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

**ΕΚΘΕΣΗ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ**

**«Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας
στο πλαίσιο εφαρμογής του ν. 4046/2012 και άλλες διατάξεις»**

I. Γενικές Παρατηρήσεις

A. Το υπό συζήτηση και ψήφιση Νοσχ, το οποίο κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων την 28.3.2014 και χαρακτηρίστηκε ως κατεπείγον από την Κυβέρνηση, όπως διαμορφώθηκε κατά την κοινή συνεδρίαση των Διαρκών Επιτροπών Οικονομικών Υποθέσεων και Παραγωγής και Εμπορίου, αποτελείται από τέσσερα (4) άρθρα.

Το άρθρο πρώτο διαρθρώνεται σε 16 παραγράφους, οι οποίες ρυθμίζουν ζητήματα αρμοδιότητας περισσότερων υπουργείων. Ειδικότερα:

Με τις διατάξεις της παραγράφου Α' θεσπίζονται μέτρα στήριξης της ελληνικής οικονομίας στο πλαίσιο εφαρμογής του ν. 4046/2012. Συγκεκριμένα, εισάγονται ρυθμίσεις που αφορούν την καταβολή ποσού εκ του Πρωτογενούς Πλεονάσματος Γενικής Κυβέρνησης έτους 2013 σε κατηγορίες πολιτών και οικογενειών με χαμηλό συνολικό ετήσιο εισόδημα και ακίνητη περιουσία μικρής αξίας υπό τη μορφή κοινωνικού μερίσματος (υποπαράγραφος Α.1), την υλοποίηση προγραμμάτων στέγασης, κοινωνικής φροντίδας και σίτισης για τους αστέγους (υποπαράγραφος Α.2), τη χορήγηση παροχών ασθενείας σε είδος για ανασφάλιστους (υποπαράγραφος Α.3) και την κατα-

βολή εφάπαξ χρηματικής ενίσχυσης σε ενστόλους (υποπαράγραφος Α.4).

Με τις διατάξεις της παραγράφου Β΄ ρυθμίζονται θέματα της Γενικής Γραμματείας του Υπουργείου Οικονομικών. Συγκεκριμένως, εισάγονται ρυθμίσεις που αφορούν το επάγγελμα του αναλογιστή (υποπαράγραφος Β.1), του εκτιμητή (υποπαράγραφος Β.2) και του γεωτεχνικού (υποπαράγραφος Β.5), συμπληρώνονται διατάξεις που αφορούν το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. (υποπαράγραφος Β.3) και ρυθμίζονται θέματα αποκρατικοποιήσεων (υποπαράγραφος Β.4), καθώς και θέματα σχετικώς προς το επάγγελμα του γεωτεχνικού (Β.5).

Με τις διατάξεις της παραγράφου Γ΄ ρυθμίζονται θέματα της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής. Συγκεκριμένως, επεκτείνεται το πεδίο εφαρμογής του προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο (υποπαράγραφος Γ.1), εισάγονται ρυθμίσεις που αφορούν το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (υποπαράγραφος Γ.2), την ΕΛ.ΣΤΑΤ. (υποπαράγραφος Γ.3) και τον Ο.Δ.ΔΗ.Χ. (υποπαράγραφος Γ.4) και προβλέπεται η κατάργηση μη ανταποδοτικών χρεώσεων ασφαλιστικών φορέων (υποπαράγραφος Γ.5) και η δυνατότητα έκδοσης εκτελεστού τίτλου στις εμπορικές συναλλαγές του Δημοσίου (υποπαράγραφος Γ.6). Καταργείται, επίσης, η ρύθμιση του ν. 3717/2008 για παροχή ποσού ειδικής κοινωνικής ενίσχυσης στους Ιπτάμενους Χειριστές της Ολυμπιακής Αεροπορίας (υποπαράγραφος Γ.7).

Με τις διατάξεις της παραγράφου Δ΄ ρυθμίζονται θέματα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων. Συγκεκριμένως, συμπληρώνονται διατάξεις του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (υποπαράγραφος Δ.1) και του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (υποπαράγραφος Δ.2) και ανακαθορίζονται οι αρμοδιότητες Υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων (υποπαράγραφος Δ.3).

Με τις διατάξεις της παραγράφου Ε΄ αναδιοργανώνονται οι Υπηρεσίες των Γενικών Γραμματειών του Υπουργείου Οικονομικών και θεσπίζονται μεταβατικές διατάξεις για τη λειτουργία τους.

Με την παράγραφο ΣΤ΄ θεσπίζονται διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας. Συγκεκριμένως, εισάγονται ρυθμίσεις που αφορούν τη διάθεση των φαρμάκων και τη λειτουργία των φαρμακείων (υποπαράγραφος ΣΤ.1), τη διακίνηση υγρών καυσίμων (υποπαράγραφος ΣΤ.2), τη λειτουργία των περιπτέρων (υποπαράγραφος ΣΤ.3), τη διάθεση βιβλίων (υποπαράγραφος ΣΤ.4), την αρτοποιητική νομοθεσία (υποπαράγραφος ΣΤ.6), τον Κώδικα Τροφίμων και Ποτών (υποπαράγραφος ΣΤ.7), τα γαλακτοκομικά προϊόντα (υποπαράγραφος ΣΤ.8), τη διακίνηση τσιμέντου (υποπαράγραφος ΣΤ.10), την εμπορία ασφάλτου (υποπαράγραφος ΣΤ.11), τα λατομεία και ορυχεία (υποπαράγραφος ΣΤ.12), τις τουριστικές εγκατα-

στάσεις (υποπαράγραφος ΣΤ.13) και μεταφορές (υποπαράγραφος ΣΤ.14), τη θεώρηση τιμών και τιμοκαταλόγων (υποπαράγραφος ΣΤ.15) και τους τουριστικούς λιμένες (υποπαράγραφος ΣΤ.16), ενώ ρυθμίζονται λοιπά ζητήματα ανταγωνισμού στον κλάδο του λιανικού εμπορίου (υποπαράγραφος ΣΤ.5), της επεξεργασίας τροφίμων (υποπαράγραφος ΣΤ.9) και του τουρισμού (υποπαράγραφος ΣΤ.17). Περαιτέρω, θεσπίζονται ρυθμίσεις οριζόντιου χαρακτήρα που αφορούν τις αδειοδοτήσεις των επιχειρήσεων (υποπαράγραφος ΣΤ.18) και τις μεταφορές (υποπαράγραφος ΣΤ.19), ρυθμίζεται η εφαρμογή του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (υποπαράγραφος ΣΤ.20), ενσωματώνεται στο εθνικό δίκαιο η Οδηγία 2011/7 για την καθυστέρηση πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές (υποπαράγραφος ΣΤ.21), προβλέπονται εξαιρέσεις από την εφαρμογή του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίων (υποπαράγραφος ΣΤ.22) και ορίζονται τα απαραίτητα προσόντα των επαγγελματιών ηλεκτρικών και μηχανολογικών εγκαταστάσεων (υποπαράγραφος ΣΤ.23).

Με την παράγραφο Ζ΄ θεσπίζονται διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και ιδίως ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τις εργασιακές σχέσεις των ιδιωτικών εκπαιδευτικών.

Με την παράγραφο Η΄ θεσπίζονται διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και ιδίως ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν την αδειοδότηση συγκεκριμένων καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, καθώς και την άσκηση του επαγγέλματος του τεχνικού κινηματογράφου και τηλεόρασης.

Με την παράγραφο Θ΄ θεσπίζονται διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Συγκεκριμένα, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τη διαθεσιμότητα και τις συνέπειές της (υποπαράγραφοι Θ.1 και Θ.3), την υποχρέωση απογραφής των φορέων του Δημοσίου (υποπαράγραφος Θ.2) και τις συνέπειες μη αποδοχής τοποθέτησης υπαλλήλου στο πλαίσιο της υποχρεωτικής μετάταξης (υποπαράγραφος Θ.4).

Με την παράγραφο Ι΄ εισάγονται ρυθμίσεις αρμοδιότητας Υπουργείου Υγείας. Συγκεκριμένα, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν την ίδρυση Μονάδων Ημερήσιας Νοσηλείας (υποπαράγραφος Ι.1), την ενίσχυση του Ε.Κ.Α.Β. με προσωπικό από τα νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ. (υποπαράγραφος Ι.2) και την κινητικότητα των υπαλλήλων του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. (υποπαράγραφος Ι.5), προβλέπεται η δυνατότητα συμψηφισμού οφειλών μεταξύ Ε.Ο.Π.Υ.Υ. και ιδιωτών παρόχων υπηρεσιών υγείας (υποπαράγραφος Ι.3) και η παράταση ισχύος των συμβάσεων των θεραπευτών ιατρών με τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. (υποπαράγραφος Ι.4), ενώ επεκτείνεται η επιβολή του ετήσιου τέλους λειτουργίας

χώρων καπνιζόντων στα καταστήματα όπου νομίμως διεξάγονται τυχερά παίγνια (υποπαράγραφος Ι.6).

Με την παράγραφο ΙΑ΄ θεσπίζονται διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλειας και Πρόνοιας. Συγκεκριμένως, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τον Ο.Α.Ε.Ε. (υποπαράγραφος ΙΑ.1), την είσπραξη ληξιπρόθεσμων ασφαλιστικών εισφορών από τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης (υποπαράγραφος ΙΑ.2) και την προσωρινή απασχόληση εργαζομένων (υποπαράγραφος ΙΑ.4), ενώ προβλέπεται μείωση του εργοδοτικού κόστους (υποπαράγραφος ΙΑ.3) και απλοποίηση των διαδικασιών στους τομείς της εργασίας (υποπαράγραφος ΙΑ.5) και της ασφάλειας και υγείας στα τεχνικά έργα (υποπαράγραφος ΙΑ.6). Θεσπίζονται, επίσης, έκτακτα μέτρα στήριξης μακροχρονίων ανέργων (υποπαράγραφος ΙΑ.7) και προβλέπεται αναδιοργάνωση των ασφαλιστικών φορέων (υποπαράγραφος ΙΑ.8) και αξιοποίηση του ανθρωπίνου δυναμικού τους (υποπαράγραφος ΙΑ.9).

Με την παράγραφο ΙΒ΄ θεσπίζονται διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Μεταφορών, Υποδομών και Δικτύων. Συγκεκριμένως, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν την πολεοδομική οργάνωση των σιδηροδρομικών ακινήτων (υποπαράγραφος ΙΒ.1) και την ακίνητη περιουσία του Ο.Σ.Ε. (υποπαράγραφος ΙΒ.2).

Με την παράγραφο ΙΓ΄ θεσπίζονται διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Συγκεκριμένως, αναπροσαρμόζεται η τιμολόγηση της ηλεκτρικής ενέργειας των λειτουργούντων σταθμών Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. (υποπαράγραφος ΙΓ.1) και καθορίζονται τα κριτήρια υπαγωγής των τελευταίων στις διατάξεις της προηγούμενης υποπαραγράφου (υποπαράγραφος ΙΓ.2), θεσπίζεται η υποχρέωση παροχής έκπτωσης από τους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. προς τον Λ.Α.Γ.Η.Ε. και τον Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. (υποπαράγραφος ΙΓ.3) και προβλέπεται η αυτοδίκαιη επέκταση των σχετικών συμβάσεων πώλησης κατά πέντε έτη (υποπαράγραφος ΙΓ.4). Περαιτέρω, καθορίζονται οι τιμές αποζημίωσης νέων σταθμών Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α (υποπαράγραφος ΙΓ.5), επαναπροσδιορίζεται το ανώτατο όριο συνολικής ισχύος των εγκαθιστάμενων φωτοβολταϊκών σταθμών ανά έτος (υποπαράγραφος ΙΓ.6), ενώ προβλέπεται η επιστροφή των εγγυητικών επιστολών που προσκομίσθηκαν για ανεκτέλεστα έργα ηλεκτρικής διασύνδεσης (υποπαράγραφος ΙΓ.7) και ορίζονται μεταβατικές, τροποποιούμενες και καταργούμενες διατάξεις (υποπαράγραφος ΙΓ.8). Τέλος, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τον καθορισμό των τιμολογίων Ε.Υ.Δ.Α.Π. (υποπαράγραφος ΙΓ.9) και Ε.Υ.Α.Θ. (υποπαράγραφος ΙΓ.10), τη θητεία του προϊσταμένου της Γενικής Γραμματείας Υδάτων (υποπαράγραφος ΙΓ.11) και τους όρους άσκησης των επαγγελματιών του πολιτι-

κού μηχανικού, του αρχιτέκτονα και του τοπογράφου (υποπαράγραφος ΙΓ.12), ενώ ορίζεται η έναρξη ισχύος των διατάξεων της παρούσας παραγράφου (υποπαράγραφος ΙΓ.12).

Με την παράγραφο ΙΔ΄ θεσπίζονται διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Τουρισμού. Συγκεκριμένως, εισάγονται ρυθμίσεις για την εκμίσθωση ακινήτων που χαρακτηρίζονται τουριστικά (υποπαράγραφος ΙΔ.1) και προβλέπεται μεταφορά αρμοδιοτήτων του Ε.Ο.Τ. στο Υπουργείο Τουρισμού (υποπαράγραφος ΙΔ.2).

Με την παράγραφο ΙΕ΄ θεσπίζονται διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Συγκεκριμένως, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τους απασχολούμενους με καθεστώς έμμισθης εντολής δικηγόρους (υποπαράγραφος ΙΕ.1) και τον θεσμό της διαμεσολάβησης (υποπαράγραφος ΙΕ.2). Περαιτέρω, αναμορφώνονται βασικές διατάξεις του Ποινικού Κώδικα κατά της διαφθοράς και ειδικότερα η δωροληψία (υποπαράγραφος ΙΕ.4) και δωροδοκία πολιτικών αξιωματούχων (υποπαράγραφος ΙΕ.5), η δωροληψία (υποπαράγραφος ΙΕ.6) και δωροδοκία υπαλλήλου (υποπαράγραφος ΙΕ.7), η δωροληψία και δωροδοκία δικαστικών λειτουργών (υποπαράγραφος ΙΕ.8), η εμπορία επιρροής (υποπαράγραφος ΙΕ.9), η δωροληψία και δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα (υποπαράγραφος ΙΕ.10), η δήμευση των προϊόντων δωροδοκίας (υποπαράγραφος ΙΕ.11), η έννοια του υπαλλήλου στα εγκλήματα περί την υπηρεσία (υποπαράγραφος ΙΕ.12) και τα μέτρα επιείκειας για όσους συμβάλλουν στην αποκάλυψη πράξεων διαφθοράς (υποπαράγραφος ΙΕ.13). Τέλος, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν την κατάργηση του δικαιώματος του Υπουργού Δικαιοσύνης να αναστέλλει την ποινική δίωξη για δωροδοκία αλλοδαπών δημοσίων λειτουργών (υποπαράγραφος ΙΕ.14), την προστασία μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος (υποπαράγραφος ΙΕ.15) και τις ανακριτικές πράξεις επί εγκλημάτων διαφθοράς (υποπαράγραφος ΙΕ.16), διευρύνονται οι αρμοδιότητες του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (υποπαράγραφος ΙΕ.18), θεσπίζεται διάταξη για την τιμώρηση των λογιστικών αδικημάτων (υποπαράγραφος ΙΕ.19) και ορίζονται οι καταργούμενες διατάξεις της παρούσας παραγράφου (υποπαράγραφος ΙΕ.20).

Με την παράγραφο ΙΣΤ΄ θεσπίζονται διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου. Συγκεκριμένως, προβλέπεται η σύσταση Ρυθμιστικής Αρχής Λιμένων (υποπαράγραφος ΙΣΤ.1), απλοποιείται η διαδικασία της δήλωσης δρομολόγησης πλοίου (υποπαράγραφος ΙΣΤ.2) και εισάγονται ρυθμίσεις για τις συλλογικές διαπραγματεύσεις στη ναυτική εργασία (υποπαράγραφος ΙΣΤ.3).

Με τις διατάξεις της παραγράφου Α΄ του άρθρου δεύτερου εισάγονται

τροποποιήσεις του νομοθετικού πλαισίου που διέπει το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Συγκεκριμένως, επαναδιατυπώνονται οι διατάξεις που αφορούν τον σκοπό, την έδρα και τη διάρκεια του Ταμείου (υποπαράγραφος Α.1), τις διαδικασίες ενεργοποίησής του (υποπαράγραφος Α.2), τις προϋποθέσεις παροχής κεφαλαιακής ενίσχυσης (υποπαράγραφος Α.3), την έκδοση μετοχών (υποπαράγραφος Α.4), τα δικαιώματα ψήφου του Ταμείου (υποπαράγραφος Α.5), τη διάθεση της συμμετοχής του (υποπαράγραφος Α.6) και ζητήματα διοίκησης και ελέγχου του (υποπαράγραφος Α.7), ενώ προβλέπονται μεταβατικές διατάξεις για την εφαρμογή του παρόντος (υποπαράγραφος Α.8).

Με τις διατάξεις της παραγράφου Β εισάγονται ρυθμίσεις που αφορούν το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

Με τις διατάξεις της παραγράφου Γ εισάγονται ρυθμίσεις που αφορούν την πρόσληψη ειδικού επιστημονικού προσωπικού στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Με την παράγραφο Α του άρθρου τρίτου εισάγονται τροποποιήσεις διατάξεων του ΚΕΔΕ.

Με την παράγραφο Β εισάγονται τροποποιήσεις διατάξεων του Κώδικα ΦΠΑ. Συγκεκριμένως, τροποποιούνται διατάξεις του ως άνω Κώδικα σχετικώς με τους αγρότες (υποπαράγραφος Β.1), την καταβολή του φόρου και τα αποδεικτικά καταβολής (υποπαράγραφος Β.3), καθώς και διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (υποπαράγραφος Β.2).

Με τις διατάξεις της παραγράφου Γ ρυθμίζονται θέματα φορολογίας κεφαλαίου.

Με τις διατάξεις της παραγράφου Δ εισάγονται φορολογικές και τελωνειακές ρυθμίσεις σχετικώς με τα οχήματα. Συγκεκριμένως, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν το έτος πρώτης κυκλοφορίας των εισαγόμενων μεταχειρισμένων αυτοκινήτων (υποπαράγραφος Δ.1), τα οχήματα ατόμων με αναπηρίες (υποπαράγραφος Δ.2), τα εταιρικά οχήματα (υποπαράγραφος Δ.3) και τα οχήματα για τα οποία έχει υποβληθεί δήλωση ακινησίας (υποπαράγραφος Δ.4). Περαιτέρω, προβλέπονται κυρώσεις για παράνομες διασκευές οχημάτων (υποπαράγραφος Δ.5) και ρυθμίζεται η παραχώρηση κατασχεμένων μέσων του Ο.Δ.Δ.Υ. στις υπηρεσίες του Δημοσίου (υποπαράγραφος Δ.6).

Με την παράγραφο Ε εισάγονται λοιπές επείγουσες διατάξεις. Συγκεκριμένως, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν το Συμβούλιο Διαχείρισης και Αξιολόγησης της εγγυητικής ευθύνης του Ελληνικού Δημοσίου (υποπαράγραφος Ε.1) και παρατείνεται η προθεσμία μεταφοράς επιπρόσθετων πιστώσεων κρατικού προϋπολογισμού (υποπαράγραφος Ε.2), καθώς και οι προθε-

σμιές πληρωμών του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (υποπαράγραφος Ε.2).

Β. Το άρθρο πρώτο του υπό ψήφιση Νσχ αποτελείται από δεκαέξι παραγράφους, οι οποίες ρυθμίζουν επί μέρους ζητήματα αρμοδιότητας διαφορετικών Υπουργείων. Επισημαίνεται ότι η νομοτεχνική αρχή της εξειδίκευσης, η οποία κατοχυρώνεται ρητώς στο άρθρο 74 παρ. 5 του Συντάγματος, συμφώνως προς την οποία οι νόμοι πρέπει να αποτελούνται από ομοιογενείς, σχετικές προς το αντικείμενο του νόμου διατάξεις, διέπει και την κατάρτιση κάθε επί μέρους άρθρου νομοσχεδίου, ώστε να μην είναι επιτρεπτή η σώρευση σε ένα μόνον άρθρο διατάξεων που αφορούν σε διαφορετικά, ευχερώς διακριτά, θέματα [βλ. και Εκθέσεις της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής της 6.11.2012 και της 27.4.2013 επί των Νσχ «Εγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016 - Επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016» (ν. 4093/2012) σελ. 4 και «Επείγοντα μέτρα εφαρμογής των ν. 4046/2012, 4093/2012 και 4127/2013 (ν. 4152/2013) σελ. 5]. Υπό το φως των ανωτέρω, θα ήταν νομοτεχνικώς αρτιότερο οι δεκαέξι, τουλάχιστον, παράγραφοι του άρθρου πρώτου του Νσχ, να κατηγοριοποιηθούν σε διαφορετικά άρθρα. (Τα ανωτέρω ισχύουν κατ' αναλογία, εν προκειμένω, και για τις πέντε παραγράφους του άρθρου τρίτου του Νσχ).

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων του Νσχ

1. Επί του άρθρου πρώτου, υποπαράγραφος Α.1.

Με την περίπτωση 1 ορίζεται ότι ποσό 450.000.000 ευρώ από το Πρωτογενές Πλεόνασμα Γενικής Κυβέρνησης του έτους 2013 θα διατεθεί «για την καταβολή κοινωνικού μερίσματος προς στήριξη των πολιτών και οικογενειών με χαμηλό συνολικό ετήσιο εισόδημα και ακίνητη περιουσία μικρής αξίας, με βάση ειδικά εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια» τα οποία θα καθορισθούν με κοινή υπουργική απόφαση. Περαιτέρω, με την περίπτωση 3 ορίζεται ότι «με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, καθορίζονται τα εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια για την καταβολή του κοινωνικού μερίσματος, το ακριβές ποσό του διανεμόμενου κοινωνικού μερίσματος ανά δικαιούχο, οι κατηγορίες των δικαιούχων, οι προϋποθέσεις, τα δικαιολογητικά, ο φορέας, η διαδικασία, ο χρόνος και ο τρόπος καταβολής, ο χρόνος και τρόπος ελέγχου των εισοδηματικών και περιουσιακών κριτηρίων για τη χορήγησή του ανά κατηγορία δικαιούχων και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας υποπαράγραφου». Επισημαίνεται ότι, λόγω της γενικότητας της ρύθμισης και της ευρύτητας της παρεχόμενης εξουσιοδότησης, θα

έπρεπε να προβλέπεται η έκδοση προεδρικού διατάγματος, και όχι υπουργικής απόφασης. Αυτό διότι η προτεινόμενη διάταξη θέτει απλώς ένα γενικό και αφηρημένο πλαίσιο, στους δε Υπουργούς Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας ανατίθεται η ρύθμιση ζητημάτων, όπως οι κατηγορίες των δικαιούχων, τα εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια και το ακριβές ποσό του διανεμόμενου κοινωνικού μερίσματος ανά δικαιούχο, τα οποία δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστούν ειδικότερα θέματα ως προς την προτεινόμενη ρύθμιση ή θέματα με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό, κατά την έννοια του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 43 του Συντάγματος.

2. Επί του άρθρου πρώτου, υποπαράγραφος Β.3 περ. 15

Με την προτεινόμενη διάταξη προστίθεται, μεταξύ άλλων, παράγραφος 13 στο άρθρο 5 του ν. 3986/2011, κατά την οποία, «Στις περιπτώσεις των παραγράφων 11 και 12 του παρόντος άρθρου, τον προσυμβατικό έλεγχο της παραγράφου 4 του άρθρου 9 υποκαθιστά, σε σχέση με όλες τις προβλέψεις της παρ. 4, η γνώμη Συμβούλου ή Παρέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου που ορίζεται από τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ή σε περίπτωση κωλύματός του από τον αρχαιότερο Αντιπρόεδρο, και παρίσταται στις σχετικές συνεδριάσεις του συμβουλίου εμπειρογνομόνων και του διοικητικού συμβουλίου του Ταμείου. Ο Σύμβουλος ή Πάρεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου καλείται εγγράφως ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο για θέμα της παραγράφου 11 είκοσι τέσσερις (24) ώρες και για θέμα της παραγράφου 12 σαράντα οκτώ (48) ώρες πριν τη σχετική συνεδρίαση αντίστοιχα, στην περίπτωση δε της παραγράφου 12 ταυτόχρονα με την κλήση τού κοινοποιείται υποχρεωτικά το σχετικό πληροφοριακό δελτίο και η έγκρισή του από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Η γνώμη του Συμβούλου ή Παρέδρου διατυπώνεται προφορικά κατά τη συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου και καταχωρίζεται αυτολεξεί στα πρακτικά».

Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι, συμφώνως προς την παρ. 4 του άρθρου 9 του ν. 3986/2011, «Κατ' εξαίρεση της παραγράφου 3 του άρθρου 1, οι διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 19 του π.δ. 774/1980 εφαρμόζονται αναλόγως για τον προσυμβατικό έλεγχο των συμβάσεων αξιοποίησης των περιουσιακών στοιχείων του Ταμείου και των εταιρειών των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Ταμείο που συνάπτονται κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 5, εφόσον το τίμημα ή το χρηματικό αντάλλαγμα της αξιοποίησης υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ και αφού προηγουμένως έχει γνωμοδοτήσει το Σ.Ε., σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περίπτωση β' της παραγράφου 2

του άρθρου 5. Συμβάσεις που συνομολογήθηκαν, σύμφωνα με τον προσυμβατικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου και τη γνωμοδότηση του Σ.Ε., θεωρούνται επωφελείς και συμφέρουσες για το Ταμείο και το Ελληνικό Δημόσιο, όσον αφορά την ευθύνη αστική ή ποινική των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου».

Περαιτέρω, σημειώνεται ότι στην παρ. 1 του άρθρου 98 του Συντάγματος ορίζεται ότι «στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκουν ιδίως: α. (...). β. Ο έλεγχος συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται με το Δημόσιο από την άποψη αυτή, όπως νόμος ορίζει».

Εξ άλλου, με το άρθρο 35 του ν. 4129/2013 κωδικοποιήθηκαν διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας που αφορούν στον κατοχυρωμένο συνταγματικώς έλεγχο των δημοσίων συμβάσεων ιδιαίτερης αξίας που διενεργεί το Ελεγκτικό Συνέδριο. Έτσι, με την παρ. 1 του άρθρου 35 του εν λόγω νόμου, η οποία αντικατέστησε, ιδίως, την παρ. 7 του άρθρου 19 του π.δ. 774/1980, ορίζεται ότι οι συμβάσεις εκτέλεσης έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, που συνάπτονται από το Δημόσιο, τα ν.π.δ.δ. και τις δημόσιες επιχειρήσεις ή οργανισμούς και έχουν προϋπολογιζόμενη δαπάνη που υπερβαίνει το ποσό του ενός εκατομμυρίου ευρώ, υπόκεινται, πριν από τη σύναψή τους, σε υποχρεωτικό έλεγχο νομιμότητας, ο οποίος διενεργείται από Κλιμάκια του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Υπό το φως των ανωτέρω, δημιουργείται προβληματισμός ως προς το εάν η υποκατάσταση του προληπτικού ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου από τη γνώμη Συμβούλου ή Παρέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, δύναται να αφορά σε συμβάσεις των παραγράφων 11 και 12 του Νσχ, οι οποίες υπερβαίνουν το ποσό του ενός εκατομμυρίου ευρώ που θέτει η παρ. 1 του άρθρου 35 του ν. 4129/2013 (πρβλ. και ΣΤΕ 32/2012). Σε κάθε περίπτωση, πάντως, σε περίπτωση κατάρτισης τέτοιων συμβάσεων κατόπιν γνώμης Συμβούλου ή Παρέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, δεν ισχύει το (μαχητό) τεκμήριο που θέτει το εδ. β΄ της παρ. 4 του άρθρου 9 του ν. 3986/2011 περί επωφελούς και συμφέρουσας, για το Ταμείο και το Ελληνικό Δημόσιο, συναλλαγής, όσον αφορά την ευθύνη αστική ή ποινική των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ..

3. Επί του άρθρου πρώτου, υποπαράγραφος Β.3 περ. 22 α

Με την προτεινόμενη διάταξη προστίθεται παράγραφος 5 στο άρθρο 15Α του ν. 3986/2011, συμφώνως προς την οποία «[κ]ατά παρέκκλιση από τον ν. 2971/2001 με απόφαση του Υπουργού Τουρισμού μετά από γνώμη της Επιτροπής Τουριστικών Λιμένων είναι δυνατή η νομιμοποίηση υφιστάμενων ε-

γκαταστάσεων και λιμενικών έργων εντός της χερσαίας (περιλαμβανομένου του αιγιαλού και της παραλίας) και θαλάσσιας ζώνης τουριστικών λιμένων που αξιοποιούνται από το ΤΑΙΠΕΔ. Σχετικώς υποβάλλεται αίτηση του παραχωρησιούχου ή του έλκοντος εξ αυτού δικαίωμα μέχρι τις 31.12.2015, συνοδευόμενη από α) τεχνική περιγραφή της εγκατάστασης ή του έργου, β) τοπογραφικό διάγραμμα με κλίμακα 1:500, γ) φωτογραφίες και χάρτη της ευρύτερης περιοχής με την ακριβή θέση της εγκατάστασης ή του έργου και δ) εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους (...)

Παρατηρείται, καταρχάς, ότι η προτεινόμενη διάταξη ρυθμίζει το ζήτημα της διατήρησης κατασκευών οι οποίες ενδέχεται να έχουν ανεγερθεί κατά παρέκκλιση του ισχύοντος νομικού πλαισίου και να έχουν κριθεί κατεδαφιστές, και είναι, ως εκ τούτου, πολεοδομικού χαρακτήρα.

Όπως έχει και παλαιότερα επισημανθεί, με αναφορά στην πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ. εκτενή συλλογισμό για τα ανακύπτοντα εκ της εξαιρέσης από την κατεδάφιση αυθαίρετων κατασκευών ζητήματα στην Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας επί του ν. 4178/2013, παρατηρήσεις υπ' αριθ. 1, 2 και 3), η πολεοδομική διαμόρφωση της χώρας γίνεται βάσει ορθολογικού σχεδιασμού, υπαγορευόμενου από πολεοδομικά κριτήρια, συμφώνως προς τη φυσιογνωμία, τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες κάθε περιοχής. Κριτήρια για τη χωροταξική αναδιάρθρωση και την πολεοδομική ανάπτυξη των πόλεων και των οικιστικών εν γένει περιοχών είναι ιδίως η εξυπηρέτηση της λειτουργικότητας των οικισμών και η εξασφάλιση των καλύτερων δυνατών όρων διαβίωσης των κατοίκων.

Εκ της προτεινόμενης διάταξης, όμως, δεν καθίσταται σαφές αν για τη διατήρηση των αναφερόμενων εγκαταστάσεων και έργων θα προηγηθεί έλεγχος από το αρμόδιο διοικητικό όργανο ως προς τη συμβατότητα των υφιστάμενων χρήσεων προς τις χρήσεις που προβλέπονται για τη συγκεκριμένη περιοχή, όπως και αν θα ληφθούν εν γένει υπόψη ζητήματα που αφορούν τους όρους δόμησης, την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, την προστασία του αιγιαλού και της παραλίας, των αρχαιολογικών και ιστορικών τόπων, ή η «νομιμοποίηση» των εγκαταστάσεων και έργων θα λάβει χώρα κατόπιν, απλώς, της υποβολής των οριζόμενων στη διάταξη δικαιολογητικών από τους ενδιαφερομένους.

Στην τελευταία περίπτωση αναπτύσσεται προβληματισμός ως προς τη δυνατότητα παρέκκλισης από το σύνολο των ισχυόντων περί ρυθμίσεων αυθαίρετων κατασκευών, πολλώ δε μάλλον που ως υφιστάμενες εγκαταστάσεις και έργα κατά την έννοια της προηγούμενης υποπερίπτωσης νοούνται τα υφιστάμενα κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, ο δε σκοπός της ανωτέρω ρύθμισης (Αιτιολογική Έκθεση, σελ. 7 «[π]ροκειμένου να διευ-

κολυνθεί η εκμετάλλευση των τουριστικών λιμένων από τους ιδιώτες επενδυτές που θα αναδειχθούν μέσω της διαγωνιστικής διαδικασίας του Ταμείου ...) πρέπει να τεκμηριωθεί πληρέστερα ως μείζονος σπουδαιότητας (βλ. και Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας στον ν. 4179/2013, παρατήρηση 10, ως προς ζητήματα σχετικώς με την κατασκευή λιμένων υπό το ισχύον συνταγματικό πλαίσιο).

4. Επί του άρθρου πρώτου, υποπαράγραφος Β.4.

Με την προτεινόμενη περίπτωση 2 προστίθεται νέα παράγραφος 5 στο άρθρο 58 του Κώδικα διατάξεων φορολογίας κληρονομιών, δωρεών, γονικών παροχών και κερδών από τυχερά παίγνια, με την οποία, μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι «φυσικό πρόσωπο που έχει στην ιδιοκτησία του μέχρι τρεις (3) δρόμους ίππων τεκμαίρεται ότι ως προς τη δραστηριότητά του αυτή είναι ερασιτέχνης», καθώς και ότι «οι κύριοι δρομώνων ίππων που δεν είναι ερασιτέχνες φορολογούνται για τη δραστηριότητά τους αυτή σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013)». Ανεξαρτήτως του ότι μόνο ο αριθμός των δρομώνων ίππων που έχει στην κυριότητα του ένα φυσικό πρόσωπο δεν παρίσταται ως ασφαλές κριτήριο για την υπαγωγή του στη φορολογία κερδών από τυχερά παίγνια ή στη φορολογία εισοδήματος, επισημαίνεται ότι, επειδή η προτεινόμενη διάταξη ρυθμίζει, εκτός από ζητήματα φορολογίας κεφαλαίου, και ζητήματα φορολογίας εισοδήματος, οι ρυθμίσεις φορολογίας εισοδήματος πρέπει να ενταχθούν νομοτεχνικώς στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν.4172/2013) και όχι στον Κώδικα διατάξεων φορολογίας κληρονομιών, δωρεών, γονικών παροχών και κερδών από τυχερά παίγνια.

5. Επί του άρθρου πρώτου, υποπαράγραφος Δ.1.

α. Με την προτεινόμενη περίπτωση 7 τροποποιείται το άρθρο 41 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, με το οποίο ρυθμίζονται ζητήματα φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων από υπεραξία μεταβίβασης ακίνητης περιουσίας. Παρατηρείται ότι με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις των υποπεριπτώσεων β' και γ' δεν ρυθμίζεται ο τρόπος προσδιορισμού του κόστους ανέγερσης κτισμάτων, όπως επίσης δεν προσδιορίζεται ο χρόνος κτήσης σε περίπτωση που τα κτίσματα έχουν ανεγερθεί σε χρόνο μεταγενέστερο της απόκτησης του γηπέδου.

β. Με την περίπτωση 19 προστίθεται νέο άρθρο 67Α στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, με το οποίο θεσπίζεται υποχρέωση υποβολής δήλωσης υπολογισμού του φόρου υπεραξίας από μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας. Από τη διατύπωση της προτεινόμενης διάταξης δεν είναι σαφές εάν η δήλω-

ση υποβάλλεται στη Φορολογική Διοίκηση ή στον συμβολαιογράφο που συντάσσει τη σχετική πράξη. Ορίζεται, επίσης, ότι ο «συμβολαιογράφος υποχρεούται να ελέγχει και να βεβαιώνει την ακρίβεια των στοιχείων της δήλωσης της παραγράφου 1, ως προς τον χρόνο και την αξία κτήσης και μεταβίβασης, το είδος της ακίνητης περιουσίας ή των ιδανικών μεριδίων αυτής ή του εμπραγμάτου δικαιώματος, τα έτη διακράτησης, τους συντελεστές, τα μεγέθη του ΔΤΚατ και τον υπολογισμό του φόρου, και να θεωρεί τη δήλωση, την οποία, επί ποινή ακυρότητας του συμβολαίου, επισυνάπτει σ' αυτό. Ο συμβολαιογράφος δεν έχει ευθύνη για όσα στοιχεία δεν έχουν περιέλθει σε γνώση του και δεν περιλαμβάνονται στο συμβόλαιο που συντάσσει». Από τη διατύπωση της προτεινόμενης ρύθμισης δεν είναι σαφές ποιες ακριβώς είναι οι αρμοδιότητες ελέγχου της δήλωσης από τον συμβολαιογράφο, ούτε ποιο το μέτρο της ευθύνης του, εάν δηλαδή η ευθύνη του, ως οργάνου ελέγχου της δήλωσης και παρακράτησης και απόδοσης του οφειλόμενου φόρου, περιορίζεται στη διαπίστωση ότι τα δεδομένα της δήλωσης προκύπτουν από τα έγγραφα των οποίων γίνεται υποχρεωτικώς μνεία στο συμβόλαιο (τίτλοι ιδιοκτησίας, άδειες οικοδομής, τοπογραφικά διαγράμματα, αποσπάσματα κτηματολογικών διαγραμμάτων, κ.λπ.) ή επεκτείνεται και στον έλεγχο των εγγράφων αυτών ως προς την ορθότητα και ακρίβειά τους από νομικής και πραγματικής πλευράς. Περαιτέρω, σε περίπτωση ανακριβούς δήλωσης, δημιουργείται προβληματισμός ως προς τον τρόπο με τον οποίο αποδεικνύεται ότι τα στοιχεία από τα οποία στοιχειοθετείται η ανακρίβεια της δήλωσης «δεν είχαν περιέλθει σε γνώση του».

6. Επί του άρθρου πρώτου, υποπαραγράφος Δ.2.

α. Με την προτεινόμενη υποπερίπτωση ε' της περίπτωσης 3 προστίθενται νέες περιπτώσεις θ' και ι' στην παράγραφο 1 του άρθρου 17 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν.4174/2013). Με την περίπτωση θ' παρέχεται η δυνατότητα χορήγησης στοιχείων και πληροφοριών φορολογουμένων «σε τρίτους, κατόπιν αιτιολογημένης εισαγγελικής παραγγελίας, ότι δεν συντρέχει περίπτωση φορολογικού απορρήτου». Όπως έχει επισημανθεί από την Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής επί της αντίστοιχου περιεχομένου ρύθμισης του άρθρου 8 παρ. 9 του ν. 4110/2013, θα έπρεπε να προβλέπεται ότι για την ως άνω αιτιολόγηση δεν αρκεί απλή στάθμιση του έννομου συμφέροντος του αιτούντος, αλλά πρέπει να γίνεται συγκεκριμένη αναφορά στην εφαρμοστέα κατά περίπτωση διάταξη του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας ή άλλου νομοθετήματος, η οποία επιτρέπει εν προκειμένω την άρση του φορολογικού απορρήτου. Επίσης, αυτονόητο είναι ότι τυχόν χορήγηση ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, κατά την έννοια του άρθρου 2 περ. β'

του ν. 2472/1997, θα γίνεται υπό την επιφύλαξη των οριζομένων στο άρθρο 7 του ν. 2472/1997 (άρθρο 8 Οδηγίας 95/46/ΕΚ). Περαιτέρω, πρέπει να προσδιορισθεί με ποιον τρόπο θα λαμβάνει χώρα η, κατά το άρθρο 11 του ν. 2472/1997, υποχρέωση ενημέρωσης του υποκειμένου για την ως άνω επεξεργασία των προσωπικού χαρακτήρα δεδομένων του.

Με την περίπτωση ι' παρέχεται η δυνατότητα χορήγησης στοιχείων και πληροφοριών φορολογουμένων σε πρόσωπα «που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα, κατόπιν αιτήσεώς τους, και μόνο καθ' ο μέρος αυτό είναι απολύτως αναγκαίο, προκειμένου να διακριβωθεί η φορολογική ή η επαγγελματική υπόσταση άλλου φορολογουμένου που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα». Δεδομένου αφενός ότι η κρίση περί αναγκαιότητας προϋποθέτει την κατά περίπτωση άσκηση διακριτικής ευχέρειας από τη Φορολογική Διοίκηση, αφετέρου ότι δεν προσδιορίζεται το είδος και το εύρος των στοιχείων και πληροφοριών που απαιτούνται για τη διακρίβωση της «φορολογικής ή η επαγγελματικής υπόστασης» (έννοιες, εξ άλλου, που δεν προσδιορίζονται στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας ή σε άλλο φορολογικό νομοθέτημα), είναι προφανές ότι η ρύθμιση θα δημιουργήσει πολλά ερμηνευτικά προβλήματα κατά την εφαρμογή της. Για τον λόγο αυτό, κρίνεται σκόπιμη η αναδιατύπωσή της κατ' αναλογία προς την αντίστοιχη ρύθμιση του άρθρου 85 παρ. 5 περ. η' του ν.2238/1994, η οποία προσδιόριζε ότι στις περιπτώσεις αυτές χορηγούνται μόνο ο ΑΦΜ, το αντικείμενο εργασιών και η διεύθυνση της επαγγελματικής εγκατάστασης άλλων φορολογουμένων.

6. Με την προτεινόμενη υποπερίπτωση α' της περίπτωσης 18 προστίθεται νέο εδάφιο στην παράγραφο 3 του άρθρου 66 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, συμφώνως προς το οποίο, «ως έναρξη ελέγχου κατά την έννοια του πρώτου εδαφίου θεωρείται και η αποστολή έως την 31.12.2013 επιστολής στο φορολογούμενο, με την οποία του γνωστοποιείται ότι έχει εκδοθεί εντολή φορολογικού ελέγχου. Σε περίπτωση κατά την οποία, έως την 31.12.2013, είχε εκδοθεί εντολή φορολογικού ελέγχου και για οποιοδήποτε λόγο, μετά την ημερομηνία αυτή, για την ίδια χρήση, περίοδο, φορολογική υπόθεση ή υποχρέωση, εκδοθεί νέα εντολή ελέγχου, οι έννομες συνέπειες της έκδοσης της αρχικής εντολής δεν θίγονται». Επισημαίνεται ότι οι προτεινόμενες ως άνω ρυθμίσεις, κατά το μέτρο που καταλαμβάνουν υποθέσεις για τις οποίες το δικαίωμα του Δημοσίου για κοινοποίηση φύλλων ελέγχου και άλλων πράξεων επιβολής φόρων, τελών, προστίμων ή εισφορών έληξε στις 31.12.2013, λόγω μη κοινοποίησης της εντολής ελέγχου στον φορολογούμενο και έναρξης του ελέγχου, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 37 παρ. 5 του ν. 4141/2013 και 22 του ν. 4203/2013 (βλ. και ΥΠΟικ πολ. 1232/2013), α-

ντίκνεται στο άρθρο 78 παρ. 2 του Συντάγματος (πρβλ. ΣτΕ 3936/2013, 2962/2013, 750-751/2008, 3606/ 2004, 70/2004, 523/2000, 139/1998, 1104/1992, 4710-4712/1985, 3141/1985, 2866/1985, 2034/1974) και στις αρχές της χρηστής διοίκησης και της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του δικουμένου.

Με την προτεινόμενη υποπερίπτωση β΄ της περίπτωσης 18 προστίθενται νέα εδάφια στην παράγραφο 11 του άρθρου 66 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, συμφώνως προς τα οποία, «όπου σε κείμενες διατάξεις ουσιαστικού φορολογικού δικαίου, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, προβλέπεται προθεσμία παραγραφής του δικαιώματος του Δημοσίου να κοινοποιεί φύλλα ελέγχου, πράξεις προσδιορισμού φόρου, τελών, εισφορών, πράξεις επιβολής προστίμων και κάθε άλλη συναφή πράξη, η παραγραφή διακόπτεται με την έκδοση τους. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζεται και σε εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις, οι οποίες δεν έχουν συζητηθεί κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου σε πρώτο βαθμό». Παρατηρείται, ομοίως, ότι, στο βαθμό που οι προτεινόμενες ρυθμίσεις καταλαμβάνουν υποθέσεις για τις οποίες το δικαίωμα του Δημοσίου για κοινοποίηση πράξεων προσδιορισμού φόρου έχει ήδη «παραγραφεί» λόγω μη κοινοποίησης των πράξεων καταλογισμού φόρου εντός των νόμιμων προθεσμιών, αντίκνεται στο άρθρο 78 παρ. 2 του Συντάγματος (πρβλ. ΣτΕ 3936/2013, 2962/2013, 750-751/2008, 3606/ 2004, 70/2004, 523/2000, 139/1998, 1104/1992, 4710-4712/1985, 3141/1985, 2866/1985, 2034/1974). Περαιτέρω, ως προς υποθέσεις για τις οποίες το σχετικό δικαίωμα της Φορολογικής Διοίκησης δεν έχει «παραγραφεί», επισημαίνεται ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν συνάδουν προς τις αρχές της χρηστής διοίκησης, της ασφάλειας δικαίου και της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του δικουμένου.

γ. Με την προτεινόμενη περίπτωση 21 προστίθενται νέες παράγραφοι 43 και 44 στο άρθρο 66 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας. Με την παράγραφο 43 ορίζεται ότι «εφ' όσον με την υποβολή τροποποιητικής φορολογικής δήλωσης ή με αυτοτελές αίτημα ή καθ' οιονδήποτε άλλο τρόπο, που αφορά φορολογικό έτος, διαχειριστική περίοδο ή φορολογική υπόθεση, μέχρι την έναρξη ισχύος του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, προβάλλεται αξίωση επιστροφής φόρου, για τα σχετικά με την παραγραφή, εφαρμόζονται τα ισχύοντα μέχρι τον χρόνο έναρξης ισχύος του Κώδικα». Επισημαίνεται ότι η προτεινόμενη ρύθμιση δεν βρίσκεται σε αρμονία με το άρθρο 42 παρ. 4 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, το οποίο καθιερώνει χρόνο παραγραφής ίδιο με τον χρόνο παραγραφής του δικαιώματος της Φορολογικής Διοίκησης για έκδοση πράξης προσδιορισμού φόρου σχετικώς προς την α-

ντίστοιχη φορολογική υποχρέωση από την οποία πηγάζει η αξίωση προς επιστροφή.

Με τη νέα παράγραφο 44 προβλέπεται ότι από την έναρξη ισχύος του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (1.1.2014) «κάθε αίτημα προς τη Φορολογική Διοίκηση, για διοικητικό ή δικαστικό συμβιβασμό, θεωρείται अपαράδεκτο και δεν εξετάζεται. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου, ανεξαρτήτως χρονικών περιορισμών, εφαρμόζεται και για υποθέσεις, οι οποίες ήταν δυνατό να υπαχθούν σε οποιαδήποτε περίπτωση των διατάξεων των άρθρων 70Α και 70Β του ν. 2238/1994». Επισημαίνεται ότι από την αιτιολογική έκθεση δεν προκύπτει ο λόγος της, κατ' ουσίαν, κατάργησης του θεσμού του δικαστικού συμβιβασμού, που προβλέπεται από το άρθρο 1 του ν.δ. 4600/1966, επί υποθέσεων για τις οποίες δεν προβλεπόταν διαδικασία ενδικοφανούς προσφυγής, λαμβανομένου υπόψη ότι αναγκαίο αποτέλεσμα της προτεινόμενης ρύθμισης θα είναι η αύξηση του αριθμού των φορολογικών υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον των Διοικητικών Δικαστηρίων και η περαιτέρω επιβράδυνση της εκδίκασής τους. Επισημαίνεται, επίσης, ότι πρέπει να διευκρινισθεί ότι η προτεινόμενη ρύθμιση δεν καταλαμβάνει υποθέσεις οι οποίες υπάγονται στις παραγράφους 10 και 48 (όπως η τελευταία προστίθεται με το Νσχ) του άρθρου 66 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, όπως και στην περίπτωση β' του άρθρου 50 του ν.4238/2014.

δ. Με την προτεινόμενη περίπτωση 22 προστίθεται νέα παράγραφος στο άρθρο 66 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας η οποία, μεταξύ άλλων, προβλέπει ότι «για καταλογιστικές πράξεις, εκτελεστούς τίτλους, πράξεις ταμειακής βεβαίωσης, μέτρα διοικητικής και αναγκαστικής εκτέλεσης, διασφαλιστικά μέτρα, αναγγελίες, για χρονικό διάστημα τεσσάρων μηνών από την δημοσίευση του παρόντος, η Φορολογική Διοίκηση θεωρείται ενιαία». Συμφώνως προς την αιτιολογική έκθεση επί του Νσχ, η αναφορά στο ενιαίο της Φορολογικής Διοίκησης «αφορά και καλύπτει όλα τα ζητήματα τοπικής αρμοδιότητας των οργάνων της και την εν γένει τήρηση του εξωτερικού τύπου νομιμότητας της έκδοσης των αναφερομένων διοικητικών ή διαδικαστικών πράξεων». Λαμβανομένου υπόψη ότι, συμφώνως προς το άρθρο 3 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, «ως “Φορολογική Διοίκηση” νοείται η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων», ενώ, κατά το άρθρο 40 παρ. 1 του ίδιου Κώδικα, «η είσπραξη των φόρων και των λοιπών εσόδων του Δημοσίου που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα, συμπεριλαμβανομένης της αναγκαστικής εκτέλεσης και της λήψης διασφαλιστικών μέτρων, ανήκει στην αρμοδιότητα του Γενικού Γραμματέα», παρατηρείται ότι η ρύθμιση, όπως είναι διατυπωμένη, στερείται αντικειμένου και χρήζει αναδιατύπωσης, προκειμένου να αποκτήσει σαφές ρυθμιστικό περιεχόμενο.

ε. Με την προτεινόμενη περίπτωση 23 προστίθεται νέα παράγραφος στο άρθρο 66 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας η οποία, μεταξύ άλλων, προβλέπει ότι, για παραβάσεις που σχετίζονται με την έκδοση πλαστών φορολογικών στοιχείων, ή την έκδοση ή λήψη εικονικών ή ανακριβών φορολογικών στοιχείων, ή τη μη έκδοση φορολογικών στοιχείων, και που διαπράχθηκαν έως την 26.7.2013, εφαρμόζονται οι ευνοϊκότερες κυρώσεις (πρόστιμα) του άρθρου 55 παρ. 2 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, εφόσον ο φορολογούμενος, με δήλωσή του προς τον προϊστάμενο της αρχής που εξέδωσε την πράξη επιβολής προστίμου, εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα ημερών από την κοινοποίηση της, αποδεχθεί ανεπιφυλάκτως το σύνολο των παραβάσεων που αναφέρονται σε αυτή και καταβάλει, εντός της ίδιας αυτής προθεσμίας, τουλάχιστον ποσοστό 40% της συνολικής οφειλής. Προβλέπεται, περαιτέρω, ότι «σε περίπτωση που ο φορολογούμενος, αμφισβητήσει την νομιμότητα της αποδοχής, η πράξη και οι έννομες συνέπειες της αναβιώνουν και ήδη καταβληθέντα ποσά δεν επιστρέφονται».

Επισημαίνεται ότι, κατά την πρόσφατη νομολογία του ΣτΕ (2957/2013), η αρχή της αναδρομικής εφαρμογής της ελαφρότερης (ποινικής ή διοικητικής) κύρωσης «έχει αυξημένη τυπική ισχύ όχι μόνο ως τμήμα του πρωτογενούς κοινοτικού δικαίου αλλά και ως κανόνας που απορρέει από το άρθρο 7 της ΕΣΔΑ, το οποίο επιβάλλει την αναδρομική εφαρμογή του ευμενέστερου για τον παραβάτη “ποινικού” νόμου (βλ. ΕΔΔΑ μειζ. συνθ. απόφαση της 17.9.2009, 10249/03, Scoppola κατά Ιταλίας, σκέψεις 108-109) και εφαρμόζεται και σε περίπτωση επιβολής διοικητικής κύρωσης ... που συνιστά “ποινή”, με βάση τα κριτήρια της νομολογίας Engel (βλ. ΕΔΔΑ απόφαση επί του παραδεκτού της 24.11.1998, 38644/97, Brown κατά Ηνωμένου Βασιλείου). Ειδικότερα, η εν λόγω αρχή επιβάλλει την αναδρομική εφαρμογή της διάταξης η οποία άγει, στη συγκεκριμένη περίπτωση, στην επιβολή της ηπιότερης κύρωσης προκειμένου περί παράβασης για την οποία προβλέπονται διαδοχικά, από τον χρόνο διάπραξής της έως το χρόνο έκδοσης τελεσίδικης δικαστικής απόφασης επί της υπόθεσης, περισσότερες κυρώσεις (πρβλ. ΣτΕ 4166/2012, 3457/2012, 4159-60/2009 επταμ. κ.ά. και απόφαση ΕΔΔΑ στην υπόθεση Scoppola, *op.cit.*, σκέψη 109)». Συνέπεια της, αυξημένης τυπικής ισχύος, αρχής της αναδρομικής εφαρμογής της ελαφρότερης (ποινικής ή διοικητικής) κύρωσης είναι ότι, σε περιπτώσεις παραβάσεων όπως αυτές που καταλαμβάνονται από την προτεινόμενη ρύθμιση, η εφαρμογή των νεότερων, ευνοϊκότερων, ρυθμίσεων του άρθρου 55 παρ. 2 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας είναι υποχρεωτική για τη Φορολογική Διοίκηση και δεν μπορεί να συναρτάται με την παραίτηση του φορολογουμένου από το, κατ' άρθρο 20 του Συντάγματος, δικαίωμα προσφυγής στα Διοικητικά Δικαστήρια

για την επί της ουσίας αμφισβήτηση της τέλεσης της παράβασης (βλ. και Γνμδ ΝΣΚ 32/2014).

7. Επί του άρθρου πρώτου, υποπαράγραφος ΣΤ.1 περ. 1, 3, 6 και 13

Με τις προτεινόμενες διατάξεις τροποποιείται το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο λειτουργίας των φαρμακείων. Έτσι, κατά την περ. 1, «Το επάγγελμα του αδειούχου φαρμακοποιού και η λήψη άδειας ίδρυσης και λειτουργίας φαρμακείου από αδειούχο φαρμακοποιό, (...) δεν υπόκεινται σε κανένα περιορισμό πλην των σχετικών με τα πληθυσμιακά όρια». Με την περ. 3 αίρονται οι περιορισμοί της συμμετοχής στην εκμετάλλευση φαρμακείου από φαρμακοποιούς και καταργείται το ελάχιστο ποσοστό 50% επί του εταιρικού κεφαλαίου, κερδών και ζημιών που όφειλε να έχει ο αδειούχος φαρμακοποιός, προκειμένου να προβεί στη σύσταση εταιρείας με άλλο φαρμακείο ή φαρμακαποθήκη. Με την περ. 6 αίρονται περιορισμοί στη λειτουργία των φαρμακείων που θέσπιζε ο ν. 5607/1932. Ειδικότερα, αίρεται ο περιορισμός της δυνατότητας μεταφοράς φαρμακείου μόνο εντός των ορίων του Δήμου και, εφεξής, η μεταφορά μπορεί να πραγματοποιείται ελευθέρως, τηρουμένων των πληθυσμιακών ορίων, όπως ισχύουν. Επίσης, προτείνεται η άρση του περιορισμού, κατά τον οποίο ένας φαρμακοποιός μπορεί να λάβει μόνο μία άδεια για ίδρυση ή διεύθυνση φαρμακείου. Τέλος, με την περ. 13 θεσπίζεται ιδίως, ως γενικός κανόνας, η δυνατότητα διεύρυνσης του ωραρίου λειτουργίας των φαρμακείων, προκειμένου κάθε φορέας φαρμακείου να επιλέγει ελευθέρως το ωράριο λειτουργίας, χωρίς προηγούμενη γνωστοποίηση ή εξάρτηση από τα ωράρια των εφημεριών.

Κατά την αιτιολογική έκθεση επί του Νσχ:

α) καταργείται ο γεωγραφικός περιορισμός διότι «περιορίζει σημαντικά την ιδιωτική πρωτοβουλία και οδηγεί σε καθεστώς ελλιπούς ανταγωνισμού και αποθάρρυνσης της εισόδου στον κλάδο» (περ. 1),

β) καταργούνται οι περιορισμοί της συμμετοχής στην εκμετάλλευση φαρμακείου από φαρμακοποιούς και το ελάχιστο ποσοστό 50% επί του εταιρικού κεφαλαίου, κερδών και ζημιών που όφειλε να έχει ο αδειούχος φαρμακοποιός, προκειμένου να προβεί στη σύσταση εταιρείας με άλλο φαρμακείο ή φαρμακαποθήκη διότι θέτουν «υπέρμετρο εμπόδιο στον αριθμό των φαρμακοποιών που μπορούν να συστήσουν εταιρείες αποθαρρύνοντας την επίτευξη οικονομικών κλίμακας» (περ. 3),

γ) «ενισχύεται η ελευθερία επιλογής του επαγγελματία να σταθμίσει τις αποφάσεις του και να διευρύνει την επαγγελματική του ενασχόληση με πε-

ρισσότερα από ένα φαρμακεία» (...), θα πρέπει δε «η τυχόν συστέγαση να αποτελεί προϊόν επιλογής του εκάστοτε επαγγελματία και να μην περιορίζεται εκ του νόμου η οικονομική ελευθερία» (περ. 6), και

δ) η επέκταση του ωραρίου λειτουργίας «θα αυξήσει τη δυνατότητα πρόσβασης των καταναλωτών στα φαρμακεία με αποτέλεσμα την μείωση του κόστους συναλλαγών και σημαντική εξοικονόμηση χρόνου λόγω της ευελιξίας ως προς τη δυνατότητα του καταναλωτή να επισκέπτεται τα φαρμακεία. Επιπροσθέτως από τη διεύρυνση του ωραρίου δύνανται να ωφεληθούν και οι φαρμακοποιοί μέσω της αύξησης του όγκου και του είδους των υπηρεσιών που προσφέρουν. Η διεύρυνση δύναται επίσης να έχει ευεργετικές συνέπειες και ως προς την αγορά εργασίας καθώς το διευρυμένο ωράριο συνεπάγεται και αυξημένη προσφορά εργασίας στον κλάδο» (περ. 13).

Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι ως προς το ζήτημα της εισαγωγής από τη διάταξη του άρθρου 15 του ν. 4052/2012 διευρυμένου ωραρίου λειτουργίας των φαρμακείων, κρίθηκε προσφάτως (ΣΤΕ 1973/2013, 675/2014) ότι κατ' αυτόν τον τρόπο «δεν επιβάλλεται περιορισμός στην επαγγελματική ελευθερία των φαρμακοποιών, αλλά, αντιθέτως, παρέχεται σε αυτούς μεγαλύτερη ελευθερία κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους», εφόσον (...) όμως «θεσπίζεται γενικώς και κατά τρόπο αντικειμενικό, αποβλέπει στην εξυπηρέτηση σκοπού δημοσίου συμφέροντος, συνισταμένου στην, εναρμονιζόμενη με την εξαγγελόμενη στο άρθρο 21 παρ. 3 του Συντάγματος μέριμνα του Κράτους για την υγεία των πολιτών, ευχερέστερη πρόσβαση του πληθυσμού στα φαρμακεία, προκειμένου να εφοδιάζεται κατά τρόπο ασφαλή με τα αναγκαία φάρμακα, δηλαδή με προϊόντα που εξυπηρετούν αγαθό ύψιστης σημασίας, όπως η υγεία, είναι προαιρετικό και κατ' ουδέν τρόπο θίγει είτε το υφιστάμενο νόμιμο ωράριο λειτουργίας των φαρμακείων, είτε το σύστημα των εφημεριών, ήτοι τις υποχρεωτικές διημερεύσεις και διανυκτερεύσεις των φαρμακείων, αλλά, αντιθέτως, παρέχει τη δυνατότητα λειτουργίας, κατά την διάρκεια του ωραρίου των εφημεριών, αριθμού φαρμακείων μεγαλύτερου από τον υποχρεωτικά οριζόμενο».

Περαιτέρω, σε επίπεδο δικαίου Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει κριθεί (Δ.Ε.Ε., Απόφαση της 1.6.2010, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-570/07 και C-571/07) ότι η προστασία της δημόσιας υγείας μπορεί να δικαιολογήσει περιορισμούς στις θεμελιώδεις ελευθερίες που κατοχυρώνει η Συνθήκη, όπως είναι η ελευθερία εγκατάστασης, Ειδικότερα, «οι περιορισμοί στις εν λόγω ελευθερίες δύνανται να δικαιολογηθούν από τον σκοπό που συνίσταται στην εγγύηση του ασφαλούς και με ποιοτικά εχέγγυα εφοδιασμού του πληθυσμού με φάρμακα (αποφάσεις Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 52, καθώς και Apothekerkammer des Saarlandes κ.λπ., σκέψη 28). Η σημασία του στό-

χου αυτού επιβεβαιώνεται από τα άρθρα 168, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και 35 του Χάρτη των Χάρτη των Θεμελιωδών Ελευθεριών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ορίζουν ότι, κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή όλων των πολιτικών και δράσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εξασφαλίζεται υψηλού επιπέδου προστασία της υγείας του ανθρώπου».

Εξ άλλου, κατά το Συμβούλιο της Επικρατείας (βλ. ανωτέρω ΣτΕ 1973/2013), το επάγγελμα του φαρμακοποιού συνδέεται αμέσως με την προστασία της δημόσιας υγείας, πλην όμως οι φαρμακοποιοί παρέχουν τις υπηρεσίες τους στην αγορά των φαρμακευτικών υπηρεσιών ως ανεξάρτητες οικονομικές μονάδες, αναλαμβάνοντας τους κινδύνους από την άσκηση της οικονομικής δραστηριότητάς τους. Συνεπώς, δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2003/88/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας» (L 299), με την οποία προβλέπονται ρυθμίσεις σχετικά με τη βελτίωση της υγιεινής, της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, ως τοιούτων νοουμένων των μισθωτών που απασχολούνται με καθεστώς εξηρημένης εργασίας.

Τέλος, σημειώνεται ότι, συμφώνως προς πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, (ΣτΕ 228/2014, 229/2014, ΘΠΔΔ, 2014, σελ. 35, 234/2014) «τα φαρμακεία δεν αποτελούν αμιγώς εμπορικές επιχειρήσεις, αλλά ιδιότυπα καταστήματα, στα οποία συνδυάζεται η υπεύθυνη επιστημονική δραστηριότητα και η κοινωνική αποστολή με την εμπορική εκμετάλλευση. Περαιτέρω, εκ του λόγου ότι τα διατιθέμενα στα φαρμακεία αγαθά, αναγκαία για τη διαφύλαξη και την αποκατάσταση της ανθρώπινης υγείας, είναι ζωτικής σπουδαιότητας για το κοινωνικό σύνολο, υφίσταται έντονο κρατικό ενδιαφέρον για τη ρύθμιση τόσο της ασκήσεως όσο και της προσβάσεως στο επάγγελμα του φαρμακοποιού, το οποίο συνδέεται αρρήκτως με την προστασία της δημόσιας υγείας. Συνεπώς, η εξασφάλιση της βιωσιμότητας των φαρμακείων, και μάλιστα υπό συνθήκες λειτουργίας τους εκτός όρων ελεύθερου ανταγωνισμού, καθώς και η ορθολογική και ισόρροπη κατανομή τους σε ολόκληρη την Χώρα, προκειμένου να εξασφαλίζεται ο άμεσος και με ποιοτικά εχέγγυα εφοδιασμός του συνόλου του πληθυσμού με τα αναγκαία φάρμακα, αποτελούν επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, οι οποίοι δικαιολογούν την επιβολή περιορισμών όχι μόνο στην άσκηση, αλλά και στην πρόσβαση στο επάγγελμα του φαρμακοποιού προσώπων που συγκεκριμένων, κατ' αρχήν, τα νόμιμα προσόντα για την άσκησή του».

Υπό το φως, επομένως, των ανωτέρω, θα έπρεπε με ειδική αιτιολόγηση να

προκύπτει σαφώς ότι διά της θέσπισης των ανωτέρω ρυθμίσεων εξασφαλίζεται η ορθολογική και ισόρροπη κατανομή των φαρμακείων σε ολόκληρη την Χώρα, προκειμένου να εξασφαλίζεται ο άμεσος και με ποιοτικά εχέγγυα εφοδιασμός του συνόλου του πληθυσμού με τα αναγκαία φάρμακα.

8. Επί άρθρου πρώτου, υποπαράγραφος ΣΤ.3

Με την προς ψήφιση υποπαρ. καταργούνται διατάξεις του ν.δ. 1044/1971, «Περί τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και αντικαταστάσεως διατάξεων του Α.Ν. 1324/49 "περί προστασίας και αποκαταστάσεως των Αναπήρων Πολέμου Οπλιτών και Θυμάτων Πολέμου" κυρωθέντος διά του Ν. 1487/50, ως ούτος ισχύει νυν.», του ν. 3648/2008, καθώς και η κ.υ.α. 5671/1487/1984 (Β' 549).

Επισημαίνεται ότι με τις καταργούμενες διατάξεις του ν. 3648/2008, πλην της περίπτωσης β της παρ. 2 του άρθρου 6 του εν λόγω νόμου, προστέθηκαν ή αντικαταστάθηκαν διατάξεις του ν.δ. 1044/1971. Θα ήταν, κατά συνέπεια, νομοτεχνικώς αρτιότερη η απευθείας κατάργηση των σχετικών διατάξεων του ως άνω ν.δ.

9. Επί άρθρου πρώτου, υποπαράγραφος ΣΤ.12

α. Στην προτεινόμενη, με την περ. 3, αντικατάσταση της παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 1428/1984 γίνεται, εκ παραδρομής, αναφορά στο ειδικό τέλος «του άρθρου 20» του εν λόγω νόμου, αντί του ορθού «άρθρου 19».

β. Κατά την περ. 7 της προς ψήφιση υποπαραγράφου καταργείται η παράγραφος 12.1.1.3. της ΥΑ Δ14/19164/1997 (Β' 315). Η καταργούμενη παράγραφος ανήκει στον «Κανονισμό Τεχνολογίας Σκυροδέματος» που εγκρίθηκε με την ως άνω απόφαση.

10. Επί άρθρου πρώτου, υποπαράγραφος ΣΤ.14

α. Με την περ. 6, στοιχ. α. της προτεινόμενης υποπαραγράφου καταργείται «η περίπτωση β' της παραγράφου 1 του άρθρου 7 του ν. 711/1977».

Επισημαίνεται ότι η ως άνω παράγραφος του ν. 711/1977 περιλαμβάνει και περιπτώσεις γ' και δ', οι οποίες πρέπει να αναριθμηθούν σε β' και γ'.

β. Με την περ. 7, στοιχ. α. της προς ψήφιση υποπαραγράφου, αντικαθίσταται «εγγυητική επιστολή», προβλεπόμενη στην περίπτωση α) της παραγράφου 1 του άρθρου μόνου της ΥΑ 14340/7-11-2011. Νομοτεχνικώς αρτιότερη θα ήταν η αντικατάσταση της ίδιας της διάταξης

11. Επί του άρθρου πρώτου, υποπαράγραφος ΙΑ.4.

Με την εν λόγω υποπαράγραφο τροποποιούνται ρυθμίσεις σχετικές με το

καθεστώς εργασίας που διέπει τους μισθωτούς μέσω επιχειρήσεων προσωρινής απασχόλησης (για τον θεσμό της προσωρινής απασχόλησης βλ., ιδίως, Κ. Παπαδημητρίου, Η προσωρινή απασχόληση (Ο κατ' επάγγελμα δανεισμός εργαζομένων), 2007, passim, καθώς και Εκθέσεις της Επιστημονικής Υπηρεσίας επί των Νοχ «Αναδιοργάνωση Υπηρεσιών ΟΑΕΔ και άλλες διατάξεις» - ν. 2956/2001, και «Εφαρμοστικός νόμος αρμοδιότητας Υπουργείων Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης κ.λπ.» - ν. 4052/2012). Προσωρινή απασχόληση είναι η ιδιαίτερη μορφή εργασιακής σχέσης, κατά την οποία ο εργαζόμενος δεν προσλαμβάνεται από τον εργοδότη του για να απασχοληθεί στη δική του επιχείρηση (επιχείρηση προσωρινής απασχόλησης), αλλά στην επιχείρηση ενός άλλου ή άλλων προσώπων (έμμεσου εργοδότη), με τα οποία αυτός (ο άμεσος εργοδότης) συνάπτει συμβάσεις παραχώρησης προσωπικού.

α. Με τη διάταξη της περίπτωσης 1 της προτεινομένης υποπαραγράφου περιορίζεται το χρονικό διάστημα κατά το οποίο απαγορεύεται (άρθρο 116 του ν. 4046/2012) η προσφυγή στην προσωρινή απασχόληση, όταν ο έμμεσος εργοδότης είχε προηγουμένως πραγματοποιήσει ομαδικές απολύσεις και όταν είχε πραγματοποιήσει απολύσεις εργαζομένων της ίδιας ειδικότητας, για οικονομοτεχνικούς λόγους. Η απαγόρευση αυτή αποτελεί, κατά την αιτιολογική έκθεση του ν. 3846/2010 ο οποίος την εισήγαγε ως προς το δεύτερο σκέλος της, ασφαλιστική δικλείδα για την αποφυγή καταχρήσεων της προσωρινής απασχόλησης. Με την προς ψήφιση διάταξη περιορίζεται η διάρκεια της απαγόρευσης, επί ομαδικών απολύσεων, από έξι (6) σε τρεις (3) μήνες, και επί απολύσεων για οικονομοτεχνικούς λόγους, από δώδεκα (12) σε έξι (6) μήνες. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται εργοδότης να προσφύγει, εάν το επιθυμεί, στην προσωρινή απασχόληση.

β. Με τις διατάξεις των ν. 3846/2010 και 4052/2012 έχει θεσπισθεί απαγόρευση της προσωρινής απασχόλησης εργατοτεχνίτη οικοδόμου. Με την περίπτωση 2 της προς ψήφιση υποπαραγράφου εισάγεται εξαίρεση η οποία αφορά έργα αρχικού προϋπολογισμού άνω των 10.000.000 ευρώ, τα οποία εκτελούνται για λογαριασμό του Δημοσίου, ΝΠΔΔ, ΟΤΑ και άλλων επιχειρήσεων και οργανισμών του δημόσιου τομέα.

γ. Υπό την αρχική μορφή του ν. 2956/2001, ο εργοδότης μπορούσε οποτεδήποτε να προσφύγει στη προσωρινή απασχόληση, χωρίς αυτή η επιλογή του να συνδέεται με συγκεκριμένους λόγους, εκ των προτέρων οριζόμενους από τον νομοθέτη.

Με σχετική ρύθμιση του ν. 3846/2010, η οποία επαναλήφθηκε και στο άρθρο 122 του ν. 4052/2012, η προσφυγή στη προσωρινή απασχόληση συνδέθηκε με συγκεκριμένους, αποκλειστικούς, λόγους που ανάγονται στη λει-

τουργία της επιχείρησης, και ορίσθηκε ότι «Η παραχώρηση μισθωτού σε έμμεσο εργοδότη επιτρέπεται μόνο για συγκεκριμένους λόγους που δικαιολογούνται από έκτακτες, πρόσκαιρες ή εποχιακές ανάγκες».

Συνεπώς, η προσωρινή απασχόληση περιοριζόταν, μέχρι σήμερα, σε εκείνες τις περιπτώσεις στις οποίες υπήρχε ανάγκη άμεσης εξεύρεσης εργατικού δυναμικού, προκειμένου να μην υφίσταται ανταγωνισμός μεταξύ τακτικής και προσωρινής απασχόλησης. Σημειώνεται ότι αντίστοιχη ρύθμιση ισχύει στη Γαλλία, το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο (βλ., συναφώς, Κ. Παπαδημητρίου, όπ. π., σελ. 91 επ.).

Με την περίπτωση 3 της προς ψήφιση υποπαραγράφου καταργείται η ανωτέρω προϋπόθεση, και η προσφυγή στην προσωρινή απασχόληση είναι πλέον πάντοτε δυνατή, ώστε αυτή η μορφή απασχόλησης να μην έχει πλέον εξαιρετικό, αλλά κανονικό - τακτικό χαρακτήρα.

12. Επί του άρθρου πρώτου, υποπαραγράφος ΙΑ.6.

α. Κατ' άρθρο 103 του ν. 4172/2013, «1.α. Έπειτα από διαβούλευση, που διεξάγεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρούσα, ορίζεται ο νομοθετημένος κατώτατος μισθός και το νομοθετημένο κατώτατο ημερομίσθιο, για πλήρη απασχόληση, για τους υπαλλήλους και εργατοτεχνίτες όλης της χώρας, των οποίων η αμοιβή δεν ρυθμίζεται από συλλογική σύμβαση εργασίας. (...) 2. Η νέα διαδικασία - μηχανισμός διαμόρφωσης νομοθετικώς καθορισμένου νόμιμου κατώτατου μισθού και κατώτατου ημερομισθίου για τους εργαζόμενους ιδιωτικού δικαίου όλης της χώρας τίθεται σε ισχύ μετά τα προγράμματα Δημοσιονομικής Προσαρμογής, δηλαδή όχι πριν από την 1.1.2017».

Με την περίπτωση 2 της προς ψήφιση υποπαραγράφου προστίθεται στη ρύθμιση του εδαφίου α της παραγράφου 1 του άρθρου 103 του ν. 4172/2013 η φράση «και ως τέτοιος νοείται μια μοναδική αξία (ποσό) αναφοράς», με σκοπό ο νομοθετημένος κατώτατος μισθός και το νομοθετημένο κατώτατο ημερομίσθιο, όταν αυτά ορισθούν, να μην περιλαμβάνουν παρά ένα ενιαίο ποσόν, το οποίο δεν θα είναι συνάρτηση άλλων παραγόντων (π.χ., προϋπηρεσίας, πρβλ. υποπαραγράφο ΙΑ.11 περιπτ. 3 εδ. γ) στοιχ. ι) του ν. 4093/2012).

β. Με την περίπτωση 3 της προς ψήφιση υποπαραγράφου καταργούνται οι παράγραφοι 4 και 5 του άρθρου 74 του ν. 3863/2010. Στις καταργούμενες διατάξεις προβλέπεται ότι εργαζόμενοι, ασφαλισμένοι στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ηλικίας 55 έως 64 ετών, των οποίων η σύμβαση εξηρημένης εργασίας αορίστου χρόνου, πλήρους ή μερικής απασχόλησης, καταγγέλλεται, είτε πρόκειται για ομαδικές είτε για μεμονωμένες απολύσεις, εφόσον έχουν διανύσει

τουλάχιστον 4.500 ημέρες ή 15 έτη ασφάλισης σε οποιονδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης και παραμένουν άνεργοι, έχουν το δικαίωμα της αυτασφάλισης στο ΙΚΑ - ΕΤΑΜ. Στο κόστος της αυτασφάλισης υποχρεούνται να συμμετάσχει ο πρώην εργοδότης - καταγγέλλων τη σύμβαση εξηρημένης εργασίας, σε ποσοστό με 50% ή 80%, αναλόγως προς την ηλικία του ασφαλισμένου. Ο ΟΑΕΔ αναλάμβανε την κάλυψη του υπολειπόμενου κόστους αυτασφάλισης, για όσον χρόνο υφίστατο υποχρέωση καταβολής από τον καταγγέλλοντα τη σύμβαση εργοδότη και σε ποσοστό 50% ή 20% του κόστους αυτού.

γ. Κατ' άρθρο 10 του ν. 3198/1955, όπως αυτό συμπληρώθηκε από το άρθρο 1 του ν.δ. 206/1974 και τροποποιήθηκε από το άρθρο 4 του ν. 3846/2010, οι επιχειρήσεις και εκμεταλλεύσεις, αν έχει περιορισθεί η οικονομική τους δραστηριότητα, μπορούν, αντί της καταγγελίας της σύμβασης εργασίας, να θέτουν εγγράφως τους μισθωτούς τους σε διαθεσιμότητα, η οποία δεν μπορεί να υπερβεί συνολικώς τους τρεις (3) μήνες ετησίως, μετά από διαβούλευση με τους νόμιμους εκπροσώπους των εργαζομένων.

Ειδικώς για τη θέση σε διαθεσιμότητα των μισθωτών σε επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις κοινής ωφελείας που απασχολούν περισσότερους από πέντε χιλιάδες (5.000) μισθωτούς, απαιτείται, συμφώνως με την δεύτερη παράγραφο της ως άνω διάταξης, έγκριση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, που χορηγείται με αίτηση του εργοδότη, μετά από γνώμη της Ολομελείας του Ανωτάτου Συμβουλίου Εργασίας. Εάν ο Υπουργός δεν αποφανθεί εντός μηνός από την υποβολή της αίτησης, ο εργοδότης μπορεί να θέσει σε διαθεσιμότητα τους μισθωτούς, χωρίς έγκριση.

Με την περίπτωση 4 της προς ψήφιση υποπαραγράφου καταργείται η ως άνω διάταξη του ν. 3198/1955, ώστε και στις επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις κοινής ωφελείας που απασχολούν περισσότερους από πέντε χιλιάδες (5.000) μισθωτούς, να μην απαιτείται έγκριση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, αλλά να εφαρμόζονται οι κοινές διατάξεις.

Νομοτεχνικώς αρτιότερη θα ήταν η απευθείας κατάργηση του άρθρου 10 του ν. 3198/1955, όπως ισχύει.

13. Επί του άρθρου πρώτου, υποπαραγράφος ΙΑ.7. περιπτ. 1

Κατά παράδοση, στη χώρα μας, ο εθνικός κατώτατος μισθός καθοριζόταν από την εθνική γενική συλλογική σύμβαση εργασίας (σ.σ.ε.).

Με τις διατάξεις του ν. 4093/2012 προβλέφθηκε ότι ο εθνικός κατώτατος μισθός καθορίζεται με νόμο και ορίστηκε, για πρώτη φορά ευθέως, το ύψος του κατώτατου μισθού, χωρίς να έχει προηγηθεί η διαδικασία διαβούλευσης που προβλέπει ο εν λόγω νόμος και η οποία θα ακολουθείται από το έτος

2017 (βλ. αναλυτικώς, Κ. Παπαδημητρίου, Ο «νομοθετημένος» κατώτατος μισθός, ΕΕργΔ 2014, σελ. 5 επ.).

Το ύψος του νέου κατώτατου μισθού, όπως αυτός ορίστηκε από τις διατάξεις του ν. 4093/2012, είναι ίσο προς το ήδη ισχύον, βάσει της εθνικής γενικής σ.σ.ε., όπως αυτό προκύπτει μετά τις μειώσεις του ν. 4046/2012, με μία σημαντική διαφοροποίηση, που αφορά τη μη καταβολή του επιδόματος γάμου. Προβλέπεται, ωστόσο, στον ν. 4093/2012, προσαύξηση του κατώτατου μισθού, για υπαλλήλους άνω των 25 ετών, κατά ποσοστό 10% για κάθε τριετία προϋπηρεσίας, έως τρεις τριετίες, και συνολικώς 30% για προϋπηρεσία 9 ετών και άνω, όπως και η προσαύξηση του κατώτατου ημερομισθίου εργατοτεχνιτών άνω των 25 ετών κατά ποσοστό 5% για κάθε τριετία προϋπηρεσίας, έως έξι τριετίες, και συνολικώς 30% για προϋπηρεσία 18 ετών και άνω.

Με την προς ψήφιση διάταξη μειώνεται το ύψος του καταβλητέου επιδόματος προϋπηρεσίας για υπαλλήλους άνω των 25 ετών, οι οποίοι είναι μακροχρονίως άνεργοι. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι για τους εργαζομένους αυτούς, ο κατώτατος μισθός προσαυξάνεται κατά ποσοστό 5% (αντί του 10%) για κάθε τριετία προϋπηρεσίας, και έως τρεις τριετίες, και συνολικώς 15% (αντί του 30%) για προϋπηρεσία 9 ετών και άνω.

Δεν τίθεται, εξ άλλου, χρονικός περιορισμός ως προς την προτεινόμενη μείωση του επιδόματος προϋπηρεσίας, οπότε αυτή θα ισχύει καθ' όλη τη διάρκεια της εργασιακής σχέσης, όσο και αν αυτή διαρκέσει. Για τον λόγο αυτό δημιουργείται προβληματισμός ως προς το κατά πόσον η προς ψήφιση ρύθμιση είναι σύμφωνη προς τη συνταγματική αρχή της ισότητας (άρθρο 4 Σ), στον βαθμό που η μείωση, ως διακριτική μεταχείριση, δεν περιορίζεται στο αναγκαίο προκειμένου να αποτελέσει επαρκές κίνητρο για την πρόσληψη του μακροχρονίως ανέργου μέτρο, αλλά εκτείνεται σε όλη τη διάρκεια της εργασιακής του σχέσης.

14. Επί του άρθρου πρώτου, υποπαράγραφος ΙΒ.2. περιπτ. 4

Με την προτεινόμενη διάταξη αντικαθίσταται η περίπτωση δ) της παραγράφου 12 του άρθρου 6 του ν. 3891/2010, η οποία ρυθμίζει τη διαδικασία νομιμοποίησης μέσω της έκδοσης των σχετικών αδειών με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής για τα πάσης φύσεως κτίσματα επί των ακινήτων κυριότητας ΟΣΕ ή και Δημοσίου, που διαχειρίζεται η ΓΑΙΑΟΣΕ, και για τα οποία δεν έχουν εκδοθεί εν όλω ή εν μέρει οι προβλεπόμενες από την κείμενη νομοθεσία οικοδομικές και συναφείς άδειες.

Στην υπό ψήφιση διάταξη ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι «(iv) Υπέργειες και υπόγειες κατασκευές, όπως ενδεικτικά γέφυρες, επιχώματα και ορύγματα ανοικτής εκσκαφής, που αποτελούν τμήμα της σιδηροδρομικής υποδομής, θεωρούνται νομίμως υφιστάμενες, εφόσον έχουν κατασκευαστεί με δημόσιο διαγωνισμό ή έχουν κατασκευαστεί από τον «ΟΣΕ Α.Ε.» ή την «ΕΡΓΑ ΟΣΕ Α.Ε.» με αυτεπιστασία. Στις περιπτώσεις αυτές, η έγκριση των μελετών εφαρμογής επέχει θέση έγκρισης δόμησης και άδειας δόμησης (...)».

Στην ανωτέρω περίπτωση δεν καθίσταται σαφές αν για τη διατήρηση αυτών των κατασκευών θα ελεγχθεί και η τήρηση των σχετικών πολεοδομικών όρων ή απόκλιση και το μέγεθος αυτής εκ του ισχύοντος πλαισίου ιδίως ως προς τους όρους στατικής και ασφάλειας.

15. Επί του άρθρου πρώτου, υποπαράγραφος ΙΓ.1.

Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις επανακαθορίζονται οι τιμές αποζημίωσης εν λειτουργία σταθμών Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.) και Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης (ΣΗΘΥΑ). Ο επανακαθορισμός αφορά την τροποποίηση των τιμών αναφοράς του πίνακα της περ. β΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 13 ν. 3468/2006 (Α΄ 129) και του πίνακα της παραγράφου 3 του άρθρου 27Α ν. 3734/2009 (Α΄ 8), καθώς και των τιμών αναφοράς του «Ειδικού Προγράμματος Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Συστημάτων σε κτιριακές εγκαταστάσεις και ιδίως σε δώματα και στέγες κτιρίων» (Β΄ 1079), όπως αυτές οι τιμές έχουν αναπροσαρμοσθεί και εφαρμόζονται για την εκτέλεση των συμβάσεων πώλησης για τους σταθμούς ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ που βρίσκονται σε κανονική ή δοκιμαστική λειτουργία.

Συμφώνως προς την αιτιολογική έκθεση, «Στόχος είναι η αντιμετώπιση του συσσωρευμένου χρέους του Ειδικού Λογαριασμού του άρθρου 40 του ν. 2773/1999 καθώς και η εξασφάλιση της βιωσιμότητας του έως το 2020. Επισημαίνεται ότι ο Ειδικός Λογαριασμός από τα τέλη του 2011 άρχισε να εμφανίζει συνεχώς διογκούμενο έλλειμμα, που οφειλόταν στο συνδυασμό της μεγάλης αύξησης των εξόδων του λογαριασμού (λόγω της μεγάλης αύξησης των μονάδων ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ, ως αποτέλεσμα των εγγυημένων υψηλών αποδόσεων των συγκεκριμένων επενδύσεων) και της ταυτόχρονης μείωσης ή μη αντίστοιχης αύξησης των εσόδων του λογαριασμού (λόγω της μείωσης του εισπραττόμενου από τους καταναλωτές ΕΤΜΕΑΡ συνεπεία της μείωσης της κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος λόγω της οικονομικής κρίσης, της μείωσης των εσόδων από την πώληση της ηλεκτρικής ενέργειας λόγω της πτώσης της οριακής τιμής συστήματος)».

Παρατηρείται συναφώς ότι, στο μέτρο που οι προτεινόμενες ρυθμίσεις επιφέρουν μείωση του τιμήματος που έχει συμφωνηθεί στο πλαίσιο σύμβασης πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ και του εκ του νόμου μοναδικού αντισυμβαλλομένου τους (κατά περίπτωση, Λ.Α.Γ.Η.Ε. Α.Ε., Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. Α.Ε., Δ.Ε.Η. Α.Ε.), συνιστούν επέμβαση του νομοθέτη σε υφιστάμενες συμβατικές σχέσεις, η οποία θα πρέπει να ελεγχθεί εάν συνάδει προς την αρχή της ελευθερίας των συμβάσεων (ΑΚ 361), ως ειδικότερης εκδήλωσης της αρχής της οικονομικής και επιχειρηματικής ελευθερίας (άρθρο 5 παρ. 1 Συντ.). Η αρχή της ελευθερίας των συμβάσεων, εκτός από την ελευθερία σύναψης ή μη σύναψης της σύμβασης και την ελευθερία επιλογής αντισυμβαλλομένου, καθιερώνει το δικαίωμα των συμβαλλόμενων μερών να διαμορφώνουν ελευθέρως το περιεχόμενο της σύμβασης, συμπεριλαμβανομένου του καθορισμού του καταβαλλόμενου ανταλλάγματος, υπό τον όρο ότι δεν παραβιάζουν τον νόμο ή τα χρηστά ήθη και δεν ασκούν το δικαίωμά τους αυτό καθ' υπέρβαση των ορίων του, όπως αυτά ιδίως διαγράφονται συμφώνως προς την καλή πίστη, τα χρηστά ήθη και τον κοινωνικό και οικονομικό του σκοπό (βλ. Μιχ. Σταθόπουλο, Γενικό Ενοχικό Δίκαιο, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2004, § 13 αρ. 5 επ., 58 επ., και Απ. Γεωργιάδη, Ενοχικό Δίκαιο, Γενικό Μέρος, Αθήνα, 1999, αρ. 3 επ.). «Με την ελευθερία των συμβάσεων, δεν συμβιβάζεται, καταρχήν, μεταγενέστερη επέμβαση του νομοθέτη, περιοριστική της ελευθερίας αυτής, εκτός από τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η ελευθερία των συμβάσεων προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων ή ασκείται κατά παραβίαση του Συντάγματος ή ενέχει προσβολή των χρηστών ηθών, καθώς επίσης και κατά τις περιπτώσεις που ασκείται προς βλάβη της εθνικής οικονομίας (άρθρα 5 παρ. 1, 25 παρ. 3 και 106 παρ. 2 του Συντάγματος)» (ΟΛΑΠ 33/2002, ΝοΒ 2003, 853 επ., ΑΠ 1465/2001, ΕλλΔνη 2003, σελ. 986, ΑΠ 808/2010, ΧριΔ 2011, σελ. 385 επ.,). Επομένως, νομοθετική ρύθμιση η οποία παρεμβαίνει σε συμβατική σχέση για λόγους προστασίας της εθνικής οικονομίας, εισάγοντας ακόμη και βλαπτική μεταβολή της για το ένα μέρος, συνιστά, κατά την ανωτέρω κρίση του Αρείου Πάγου, εξαιρετικό δίκαιο, το οποίο, όμως, δεν πρέπει να παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας – περιοριζόμενη στο όλως αναγκαίο μέτρο – ούτε τις αρχές της ισότητας και της ασφάλειας του δικαίου (βλ. και ΣτΕ 3037/2008 Ολομ., 3047/2006, 1909/2001 και ΑΠ 4/1998 Ολομ.), και να λαμβάνει χώρα σε εύλογο χρόνο από τη σύναψη της σύμβασης.

Περαιτέρω, ζήτημα ανακύπτει και ως προς την εναρμόνιση των προτεινόμενων ρυθμίσεων προς το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου

της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των θεμελιωδών Ελευθεριών (Ε.Σ.Δ.Α.), που κυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974 και έχει, συμφώνως προς το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, αυξημένη έναντι των κοινών νόμων ισχύ, στο μέτρο που με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις θίγονται ενοχικά δικαιώματα, δικαιώματα «περιουσιακής φύσεως» και κεκτημένα «οικονομικά συμφέροντα» των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας. Κατά πάγια δε νομολογία, περιουσία, κατά την έννοια του άρθρου 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου, αποτελεί μόνη η υπόσταση μιας ενοχικής σύμβασης, εφόσον συντρέχουν οι προβλεπόμενες γι' αυτή υπό του νόμου προϋποθέσεις (βλ. Ολ. Α.Π. 5/2011, Ολ.ΣΤΕ 668/2012, σκ. 34 επ.). Επισημαίνεται ότι η στέρηση των ενοχικών δικαιωμάτων χωρεί, κατά την ανωτέρω νομολογία, μόνο για λόγους δημόσιας ωφέλειας και προϋποθέτει την προηγούμενη καταβολή αποζημίωσης.

16. Επί του άρθρου πρώτου, υποπαράγραφος ΙΓ.9. περίπτ. 1.

α. Εν προκειμένω, προτείνεται η αντικατάσταση διατάξεων (συγκεκριμένως, της παρ. 3 του άρθρου πέμπτου του ν. 4117/2013), των οποίων το κανονιστικό περιεχόμενο έγκειται στην τροποποίηση άλλων νομοθετικών διατάξεων. Για λόγους αρχής της νομοτεχνικής μεθοδολογίας, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο οι εν λόγω διατάξεις του πρώτου άρθρου παρ. ΙΓ. υποπαρ. ΙΓ.9. περίπτ. 1. του Νσχ να αντικαταστήσουν απευθείας τις προτεινόμενες να αντικατασταθούν διατάξεις (συγκεκριμένως, τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 19 του ν. 1068/1980 και την παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 2744/1999).

β. Με τις προτεινόμενες διατάξεις θεσπίζεται αρμοδιότητα του Ειδικού Γραμματέα Υδάτων για εισήγηση προ της έκδοσης Κ.Υ.Α., με τις οποίες καθορίζονται τα τιμολόγια των υπηρεσιών ύδρευσης και αποχέτευσης.

Όπως έχει επισημανθεί και στην από 6.6.2011 έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής (επί του νομοσχεδίου «Εθνική στρατηγική για την προστασία και διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος - Εναρμόνιση με την οδηγία 2008/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Ιουνίου 2008 – ν. 3983/2011, βλ. Παρατήρηση επί του άρθρου 19), η Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων, που είχε συσταθεί με το άρθρο 4 του ν. 3199/2003 στο τέως Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, μετετράπη, συμφώνως προς το άρθρο 2 παρ. 4 του π.δ. 24/2010, στην Ειδική Γραμματεία Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, στην οποία μεταφέρθηκε, παραλλήλως, ως σύνολο αρμοδιοτήτων, θέσεων και προσωπικού, η Διεύθυνση Υδατικού Δυναμικού

και λοιπών Φυσικών Πόρων (του άρθρου 15 του π.δ. 381/1989) της Γενικής Διεύθυνσης Φυσικού Πλούτου της Γενικής Γραμματείας Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Η Ειδική Γραμματεία Υδάτων είναι αρμόδια για την εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23.10.2000 περί θεσπίσεως πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων, η οποία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με τον ν. 3199/2003, με στόχο την ενίσχυση της προστασίας του υδάτινου περιβάλλοντος και τη βελτίωσή του. Μεταξύ άλλων, «χαράσσει την πολιτική για την προστασία και διαχείριση των υδάτων, παρακολουθεί και ελέγχει την εφαρμογή της και εγκρίνει, μετά από εισήγηση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Υδάτων τα εθνικά προγράμματα προστασίας και διαχείρισης του υδατικού δυναμικού της χώρας» (άρθρο 3 του ν. 3199/2003), και καταρτίζει τα εθνικά προγράμματα προστασίας και διαχείρισης των υδατικών πόρων της χώρας, συντονίζει τις υπηρεσίες και τους κρατικούς φορείς για κάθε θέμα που αφορά στην προστασία και τη διαχείριση των υδάτων, μετέχει στα αρμόδια για τα ως άνω ζητήματα κοινοτικά όργανα και εισηγείται νομοθετικά και διοικητικά μέτρα για την προστασία και τη διαχείριση των υδάτων (άρθρο 4 του ν. 3199/2003).

Εξ άλλου, με την παρ. 1β του άρθρου πέμπτου του ν. 4117/2013, στην Ειδική Γραμματεία Υδάτων ανατέθηκε η αρμοδιότητα, να «[δ]ιαμορφώνει την πολιτική τιμολόγησης των υπηρεσιών ύδατος ανάλογα με τη χρήση τους σε συνεργασία με τα κατά περίπτωση συναρμόδια Υπουργεία, στο πλαίσιο εξειδίκευσης των γενικών κανόνων κοστολόγησης και τιμολόγησης των υδάτων, καθώς και της οικονομικής ανάλυσης της χρήσης τους, σύμφωνα με τα άρθρα 10 και 12 του νόμου και τα άρθρα 5, 7 και 8 του π.δ. 51/2007 (Α` 54), [να] εποπτεύει, [να] αξιολογεί και [να] συντονίζει την εφαρμογή της πολιτικής αυτής και εισηγείται στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής τη θέσπιση των αναγκαίων νομοθετικών μέτρων».

17. Επί του άρθρου πρώτου, υποπαράγραφος ΙΕ.4.

α. Με την υποπαράγραφο ΙΕ.4. αντικαθίσταται το άρθρο 159 ΠΚ. Στην παρ. 1 του άρθρου 159 ΠΚ προβλέπεται το έγκλημα της δωροληψίας πολιτικών αξιωματούχων και ορίζεται ότι η ενέργεια ή παράλειψη για την οποία δίνεται το ωφέλημα, είναι εκείνη που ανάγεται στην εκτέλεση των καθηκόντων του πολιτικού αξιωματούχου. Στην υποπαράγραφο ΙΕ.6. τυποποιείται το έγκλημα της δωροληψίας υπαλλήλου (235 ΠΚ), το οποίο ορίζει ότι η αξιόποινη ε-

νέργεια ή παράλειψη του υπαλλήλου πρέπει να έχει τελεσθεί στο πλαίσιο της άσκησης των καθηκόντων του. Συμφώνως προς την αιτιολογική έκθεση, η διατύπωση του άρθρου 235 ΠΚ αποσκοπεί στο να περιλάβει και ενέργειες ή παραλείψεις που τελούνται επ' ευκαιρία των καθηκόντων του υπαλλήλου. Επειδή όμως το άρθρο 159 ΠΚ υιοθετεί διαφορετική διατύπωση και αναφέρει ενέργεια ή παράλειψη που ανάγεται στα καθήκοντα του αξιωματούχου, ενδεχομένως να δημιουργηθεί σύγχυση, αν στο ρυθμιστικό πεδίο του άρθρου 159 ΠΚ περιλαμβάνονται και ενέργειες ή παραλείψεις που τελούνται επ' ευκαιρία των καθηκόντων του πολιτικού αξιωματούχου. Θα ήταν, συνεπώς, σκόπιμο, η φράση «ανάγεται στην εκτέλεση των καθηκόντων του» να αντικατασταθεί από την φράση «σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων του».

6. Ενδεχομένως θα ήταν σκόπιμο, για λόγους συστηματικής συνέπειας, να προστεθούν τα άρθρα 159 και 159Α ΠΚ στο άρθρο 1 του ν. 1608/50.

18. Επί του άρθρου πρώτου, υποπαράγραφος ΙΕ.5.

Με την υποπαράγραφο ΙΕ. 5 εισάγεται άρθρο 159 Α ΠΚ το οποίο στην παρ. 2 ορίζει ότι ο διευθυντής επιχείρησης ή πρόσωπο που έχει την εξουσία λήψης αποφάσεων ή ελέγχου, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών ετών αν από αμέλεια δεν απέτρεψε πρόσωπο που τελεί υπό τις εντολές του ή υπόκειται στον έλεγχό του, από την τέλεση, προς όφελος της επιχείρησης, της πράξης της ενεργητικής δωροδοκίας πολιτικού αξιωματούχου. Αντίστοιχη διάταξη περιέχει και το άρθρο 236 παρ. 3 ΠΚ για την πράξη της δωροδοκίας υπαλλήλου που εισάγεται με την υποπαράγραφο ΙΕ.7. του Νσχ. Εν προκειμένω θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο να προστεθεί ότι η αμελής συμπεριφορά του διευθύνοντος λαμβάνει χώρα κατά την παράβαση των καθηκόντων του, διότι δια της αναφοράς σε καθήκοντα, η επιφόρτιση του διευθύνοντος με το καθήκον αποτροπής πράξεων των υφισταμένων του αποκτά πιο στέρεη δικαιολογητική βάση σε σχέση με την εξουσία που αναγνωρίζεται στους διευθύνοντες από το εργατικό δίκαιο (βλ. Παπακυριάκου Θ. Οριοθέτηση της ποινικής ευθύνης για παραλείψεις, Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2014 σελ. 458, 739).

19. Επί του άρθρου πρώτου, υποπαράγραφος ΙΕ.6.

α. Με την υποπαράγραφο ΙΕ. 6 προβλέπεται η δωροληψία υπαλλήλου (άρθρο 235 ΠΚ). Στην παρ. 2 του άρθρου 235 ΠΚ τιμωρείται ως κακούργημα (κάθειρη μέχρι δέκα έτη) η δωροληψία χάριν παρανόμου πράξεως. Στο μέτρο

που η παράνομη ενέργεια ή παράλειψη του υπαλλήλου μπορεί να συνίσταται σε μικρής κοινωνικής απαξίας συμπεριφορά, η οποία όμως είναι παράνομη, και ενόψει του ότι η διάταξη δεν προβαίνει σε καμία διάκριση, ενδεχομένως θα ήταν σύμφωνο με την αρχή της αναλογικότητας να διαμορφωθεί η δωροληψία χάριν παρανόμων πράξεων ως διακεκριμένη μορφή δωροληψίας πλημμεληματικού χαρακτήρα, και να διατηρηθεί ως κακούργημα μόνο η κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια τέλεση της πράξης, καθώς και αν το ωφέλημα είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας. Σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να τροποποιηθεί και η αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 236 παρ. 2.

6. Στην παρ. 3 του άρθρου 235 ΠΚ ορίζεται ότι τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών ετών ο υπάλληλος που λαμβάνει για τον εαυτό του ή άλλο αθέμιτη παροχή περιουσιακής φύσης επωφελούμενος από την ιδιότητά του. Στις καταργούμενες διατάξεις περιλαμβάνονται τα άρθρα 4 (παράνομος πλουτισμός) και 5 του ν. 3213/2003. Επειδή το έγκλημα του παράνομου πλουτισμού έχει ως υποκείμενα πρόσωπα που ήταν υπόχρεα σε δήλωση περιουσιακής κατάστασης, χωρίς αυτά να έχουν και την ιδιότητα του υπαλλήλου, και συνδεόταν με ειδικές ρυθμίσεις που αφορούν την δήμευση (άρθρο 9 ν. 3213/2003), η αποσύνδεσή του από τον ν. 3213/2003 έχει ως συνέπεια να μην εφαρμόζονται και οι συνοδευτικές ρυθμίσεις. Συνεπώς, θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο να υπάρξουν αντίστοιχες τροποποιήσεις στον ν. 3213/2003 ή/ και να ενσωματωθούν οι ρυθμίσεις περί δήμευσης στο άρθρο 238 ΠΚ.

20. Επί του άρθρου πρώτου, υποπαράγραφος ΙΕ.13.

Με την υποπαράγραφο ΙΕ. 13 τροποποιείται το άρθρο 263B ΠΚ. Στην παρ. 5 του άρθρου 263 Β ΠΚ ορίζεται ότι αν η κίνηση της ποινικής διαδικασίας δεν είναι δυνατή λόγω εξάλειψης του αξιοποίνου λόγω παρόδου της προθεσμίας του άρθρου 86 παρ. 3 εδ. β του Συντάγματος, επιβάλλεται ποινή μειωμένη στο μέτρο του άρθρου 44 παρ. 2 εδ α ΠΚ στον κατηγορούμενο που εισέφερε αποδεικτικά στοιχεία σε βάρος υπουργού ή υφυπουργού για συμμετοχή σε αξιόποινες πράξεις. Εν προκειμένω είναι σκόπιμο να ρυθμισθούν οι περιπτώσεις κατά τις οποίες η Βουλή ανακαλεί την απόφαση για άσκηση ποινικής δίωξης, και η απόφαση δεν καταλαμβάνει τους συμμετόχους, καθώς και αν παύσει οριστικά η ποινική δίωξη κατά του υπουργού λόγω παραγραφής ή θανάτου είτε στην προδικασία είτε στην κύρια διαδικασία.

21. Επί του άρθρου πρώτου, υποπαράγραφος ΙΕ.16.

α. Με την υποπαράγραφο ΙΕ. 16 εισάγεται άρθρο 253 Β στον ΚΠΔ που ρυθμίζει ανακριτικές πράξεις επί εγκλημάτων διαφθοράς. Το άρθρο 253 Β ΚΠΔ προβλέπει την συγκαλυμμένη έρευνα ως ανακριτική πράξη και, μεταξύ των προϋποθέσεων διενέργειάς της, είναι η ύπαρξη σοβαρών ενδείξεων ότι τελείται ήδη ή πρόκειται να επαναληφθεί η τέλεση δωροδοκίας/ δωροληψίας υπαλλήλου, πολιτικού αξιωματούχου, δικαστικού λειτουργού. Θα ήταν ορθότερο, η φράση «τελείται ήδη» να αντικατασταθεί από την φράση «έχει ήδη τελεσθεί».

β. Στο στοιχ. β' του άρθρου 253 Β ΚΠΔ γίνεται μνεία και άλλων ανακριτικών πράξεων για τα εγκλήματα διαφθοράς (άρση απορρήτου επικοινωνιών, καταγραφή δραστηριότητας εκτός κατοικίας, συσχέτιση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα). Για τις προϋποθέσεις επιβολής τους γίνεται παραπομπή στις παρ. 2 και 3 του άρθρου 253 Α ΚΠΔ. Δεδομένης της μεγάλης σημασίας και του πλήθους των τυχαίων ευρημάτων που είναι εξαιρετικώς πιθανόν να προκύψουν από τις ανακριτικές πράξεις για εγκλήματα διαφθοράς και δεδομένου του ότι δεν υπάρχουν αντίστοιχες διατάξεις που να τα ρυθμίζουν για όλες τις ανακριτικές πράξεις, είναι νομοτεχνικώς αρτιότερο να γίνει παραπομπή και στην παράγραφο 4 του άρθρου 253 Α ΚΠΔ.

22. Επί του άρθρου πρώτου, υποπαράγραφος ΙΕ.17.

Με την υποπαράγραφο ΙΕ. 17 τροποποιείται το άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. α του ν. 2225/1994. Δεδομένου ότι στο άρθρο 235 παρ.1 εδ. β ΠΚ προβλέπεται ότι η κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια δωροληψία ή αν το ωφέλημα είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας είναι κακούργημα, θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο να προστεθεί και το άρθρο 235 παρ. 1 εδ. β στις απαριθμούμενες διατάξεις.

23. Επί του άρθρου πρώτου, υποπαράγραφος ΙΣΤ.1.

Με την υπό ψήφιση διάταξη συνιστάται, ως αυτοτελής δημόσια υπηρεσία του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου, η Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων (στο εξής ΡΑΛ).

α. Η ως άνω Αρχή έχει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργού Ναυτιλίας και Αιγαίου μόνον ως προς τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεών της, έχει ίδια νομική προσωπικότητα, και τα μέλη της, τα οποία διορίζονται για διετή θητεία με πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου κατόπιν εισήγησης του Υπουργού Ναυτιλίας και Αιγαίου, απολαύουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

Τα εν λόγω χαρακτηριστικά προσδίδουν στη ΡΑΛ αυξημένη διοικητική και λειτουργική αυτοτέλεια, χωρίς, ωστόσο, να την ανάγουν σε ανεξάρτητη αρχή. Μολονότι, μέχρι σήμερα, δεν έχει θεσπισθεί σαφής καθορισμός των δομικών κριτηρίων, δυνάμει των οποίων μία αρχή μπορεί θεμιτώς να φέρει τον χαρακτηρισμό «ανεξάρτητη» και, ως τέτοια, να υπόκειται, αποκλειστικώς, στον κοινοβουλευτικό έλεγχο του άρθρου 138Α ΚτΒ, εν τούτοις γίνεται δεκτό ότι κρίσιμο στοιχείο αποτελεί η αξιολόγηση του βαθμού ανεξαρτησίας κάθε αρχής από την πολιτική εξουσία (βλ. Ν. Κουλούρη, Οι ανεξάρτητες διοικητικές αρχές, σε: Η Δημόσια Διοίκηση στην Ελλάδα, Αντ. Μακρουδημήτρης – Επ. Σπηλιωτόπουλος (επιμ.), Ελληνικό Ινστιτούτο Διοικητικών Επιστημών, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα- Κομοτηνή, 2001, σελ. 103-126, Αικ. Ηλιάδου, Η επικράτηση του μοντέλου των ανεξάρτητων αρχών στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού συστήματος, σελ. 235-248, σε: Η πορεία προς το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα και η πρόσφατη αναθεώρηση του ελληνικού Συντάγματος, Σκέψεις, τάσεις και προοπτικές, Πρακτικά Συνεδρίου 28-29 Οκτωβρίου 2001, Κ. Γώγος (επιμ.), εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2002, Γ. Καμίνη, Οι ανεξάρτητες αρχές μεταξύ ανεξαρτησίας και κοινοβουλευτικού ελέγχου, ΝοΒ 2002, σελ. 95-103).

Στην προκειμένη περίπτωση, ιδίως η υπαγωγή της αρχής σε έλεγχο, έστω, νομιμότητας από τον αρμόδιο Υπουργό και η επιλογή και ο διορισμός των μελών της από αμιγώς κυβερνητικό όργανο δεν εναρμονίζονται προς τις εγγυήσεις ανεξαρτησίας που επιφυλάσσονται στις ανεξάρτητες αρχές. Η φύση της Ρ.Α.Λ., εξ άλλου, ως αναβαθμισμένης λειτουργικώς, αλλά όχι ανεξάρτητης δημόσιας αρχής, αναγνωρίζεται και στην παρ. 13 της προτεινόμενης διάταξης, συμφώνως προς την οποία «[η] μετατροπή της Ρ.Α.Λ. σε Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή ρυθμίζεται με διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών (...) μετά την πάροδο διετίας (...)».

6. Συμφώνως προς την παρ. 3 του άρθρου 43 του ν. 4150/2013, όπως προτείνεται να τροποποιηθεί, τα μέλη της ΡΑΛ «απολαμβάνουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας (...)». Ο ρηματικός τύπος «απολαμβάνουν» – χρησιμοποιούμενος μεν συχνά, πλην όμως εσφαλμένως, αντί του ορθού «απολαύουν» – πρέπει να αντικατασταθεί από τον τελευταίο, προκειμένου να αποδοθεί, εν προκειμένω, η διαφαινόμενη βούληση του ασκούντος τη νομοθετική πρωτοβουλία (βλ. και την από 6.9.2013 Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής επί του Νσχ «Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων – ν. 4186/2013, Παρατήρηση επί του άρθρου 16).

γ. Συμφώνως προς την παρ. 13 του άρθρου 43 του ν. 4150/2013, όπως προτείνεται να τροποποιηθεί, η ΡΑΛ δύναται να μετατραπεί «σε Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή (...) με διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών (...) μετά την πάροδο διετίας (...)».

Η προσθήκη του προσδιορισμού «διοικητικές» στον όρο «ανεξάρτητες αρχές» ανήκει, κυρίως, στην περίοδο πριν από τη συνταγματική Αναθεώρηση του 2001, όταν η επιστήμη, αναγνωρίζοντας τις ιδιαιτερότητες του νεόκοπου, για τα ελληνικά δεδομένα, μορφώματος, διασαφηνίζε, δια του προσδιορισμού τους ως «διοικητικών», ότι πρόκειται για όργανα εντασσόμενα, εν πάση περιπτώσει, στην εκτελεστική εξουσία. Σήμερα, ο ευρύτερα χρησιμοποιούμενος όρος για τις εν λόγω αρχές αρκείται στον χαρακτηρισμό τους ως «ανεξαρτήτων». Την ορολογία αυτή, εξ άλλου, έχει επιλέξει και ο αναθεωρητικός νομοθέτης του 2001 (βλ. άρθρα 9Α, 15 παρ. 2, 19 παρ. 2, 56 παρ. 3, 101Α, και 103 παρ. 7 και 9 του Συντάγματος. Για τη σχετική προβληματική επί της ορολογίας, βλ. Επ. Σπηλιωτόπουλο, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, 2011, σελ. 291, Αλ. Παραρά, Οι ανεξάρτητες διοικητικές αρχές σήμερα, Εφ-ΔΔ 2006, σελ. 123-132 (125), Γ. Παπαδημητρίου, Σχόλιο επί της συνταγματοποίησης των ανεξάρτητων αρχών, σελ. 248-253 (248-249), σε: Η πορεία προς το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα και η πρόσφατη αναθεώρηση του ελληνικού Συντάγματος, Σκέψεις, τάσεις και προοπτικές, Πρακτικά Συνεδρίου 28-29 Οκτωβρίου 2001, Κ. Γώγος (επιμ.), εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2002).

24. Επί του άρθρου δευτέρου, υποπαράγραφος Α.7. περ. 22

Με την πρώτη από τις προτεινόμενες διατάξεις προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας δύναται να διαθέτει το σύνολο ή μέρος των μετοχών πιστωτικού ιδρύματος που κατέχει σε τιμές χαμηλότερες της τιμής κτήσης τους ή της τρέχουσας χρηματιστηριακής αξίας τους.

Εξ άλλου, κατά τη διάταξη της υποπαραγράφου Α.7 περ. 22 ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι: «Οι αποφάσεις του Γενικού Συμβουλίου και της Εκτελεστικής Επιτροπής, εφόσον λαμβάνονται σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, θεωρούνται σύμφωνες με το σκοπό του Ταμείου και το δημόσιο συμφέρον, επωφελείς και συμφέρουσες για το Ταμείο και το Ελληνικό Δημόσιο και υπηρετούντες τη χρηστή διαχείριση της περιουσίας του Ταμείου, όσον αφορά την αστική ευθύνη των μελών του Γενικού Συμβουλίου, της Εκτελεστικής Επιτροπής καθώς και του προσωπικού του Ταμείου, έναντι τρίτων και έναντι του Ελληνικού Δημοσίου».

Επισημαίνεται ότι το προτεινόμενο, με την ανωτέρω ρύθμιση της υποπα-
ραγράφου Α.7., τεκμήριο ότι οι αποφάσεις των ανωτέρω οργάνων είναι ε-
πωφελείς και συμφέρουσες για το Ταμείο και το Ελληνικό Δημόσιο, είναι
μαχητό. Στον βαθμό, όμως, που διά της εισαγωγής του ανωτέρω μαχητού
τεκμηρίου προκαλείται αντιστροφή του βάρους απόδειξης (άρθρο 338
ΚΠολΔ), εγείρει προβληματισμό, σε σχέση και με το άρθρο 4 παρ. 1 του Συ-
ντάγματος, η, άνευ ειδικής αιτιολόγησης στην αιτιολογική έκθεση που συ-
νοδεύει τη σχετική νομοθετική πρωτοβουλία, προτεινόμενη διαφορετική με-
ταχείρισή των οργάνων του Ταμείου. Αυτό δε ιδίως ενόψει της προτεινόμε-
νης δυνατότητας του Ταμείου να διαθέτει το σύνολο ή μέρος των μετοχών
πιστωτικού ιδρύματος που κατέχει σε τιμές χαμηλότερες της τιμής κτήσης
τους ή της τρέχουσας χρηματιστηριακής αξίας τους, καθώς και του αμιγώς ι-
διωτικού χαρακτήρα του (άρθρο 1 του ν. 3864/2010).

Αθήνα, 29.3.2014

Οι εισηγητές

Αθανασία Διονυσοπούλου

Λέκτορας της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Επιστημονική Συνεργάτις

Δημήτριος Κανελλόπουλος

Προϊστάμενος του Τμήματος Διεθνών και Αμυντικών Μελετών

Ανδρέας Κούνδουρος

Προϊστάμενος του Τμήματος Ευρωπαϊκών Μελετών

Μαριάνθη Καλυβιώτου

Γεωργία Μακροπούλου

Γεώργιος Φωτόπουλος

Ειδικοί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρηγόπουλος
Αν. Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Ο Προϊστάμενος του Τμήματος
Μελετών, Οικονομίας
και Περιβάλλοντος
Κώστας Παπαδημητρίου
Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών
(Για τις παρατηρήσεις επί του άρθρου
πρώτου, υποπαράγραφοι
ΙΑ.4., ΙΑ.6. και ΙΑ.7.)

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών